

3378-10 LYCEUM AALST

BEHEERSPLAN

© Arch & Teco Group

De inhoud van deze nota behoort toe aan Arch & Teco Group en wordt beschermd door het Belgisch en internationaal recht betreffende de auteursrechten en meer algemeen, het intellectuele eigendomsrecht.

Elke kopie, aanpassing of mededeling aan het publiek van het geheel of een deel van deze inhoud is verboden, tenzij Arch & Teco Group daartoe uitdrukkelijk en voorafgaand schriftelijk akkoord heeft gegeven. Ieder niet-toegelaten gebruik kan leiden tot burgerlijke en strafrechtelijke vervolging.

Betreft: BEHEERSPLAN CAMPUS LYCEUM AALST

Ligging: 9300 Aalst, Pontstraat 31, 51-57 en Louis D'Haeseleerstraat 62-64

Beschermingsbesluit: MB 23/10/1997 (3 afzonderlijke beschermingen)

Beheersplan opgemaakt door: Arch & Teco Architecture and Planning

Opdrachtgever: Scholengroep 19 'Dender', Welvaartstraat 70/4 - 9300 Aalst

Datum ter goedkeuring ingediend: oktober 2018

INHOUDSTAFEL

1	IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED	6
1.1	DOEL EN AANLEIDING OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN	6
1.2	AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED	6
1.3	EIGENDOMSSITUATIE	7
1.4	HET PROJECTGEBIED IN ZIJN CONTEXT	7
1.5	JURIDISCHE TOESTAND	8
2	BOUWHISTORISCHE NOTA	9
2.1	ARCHIVALISCH ONDERZOEK	9
2.1.1	GERAADPLEEGDE BRONNEN	9
2.1.2	RESULTATEN ICONOGRAFISCH ONDERZOEK	9
2.2	SYNTHESEPLAN BOUWEVOLUTIE	9
2.3	BOUWGESCHIEDENIS	9
2.3.1	KLOOSTERSITE TOT 1784	9
2.3.2	EVOLUTIE NA 1784	10
2.3.3	ONTWIKKELING VAN DE SITE NA 1960	14
3	INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN - HUIDIGE TOESTAND	15
3.1	ALGEMENE BESCHRIJVING/ TYPERING EN RUIMTELIJKE CONTEXT	15
3.2	PLANNEN EN FOTO'S BESTAANDE TOESTAND	15
3.2.1	PLANNEN BESTAANDE TOESTAND	15
3.2.2	FOTO'S BESTAANDE TOESTAND	15
3.3	BESCHRIJVING ERFGOEDELEMENTEN	15
3.3.1	BOUWKUNDIG ERFGOED	15
3.4	INVENTARIS HISTORISCH INTERIEUR	22
3.4.1	THERESIANENKLOOSTER	22
3.4.2	NEOGOTISCH HERENHUIS 'BETHUNE'	31
3.4.3	DANSZAAL 'GILLADE'	34
3.4.4	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	36
3.4.5	ARCHEOLOGISCH ERFGOED	36
4	BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN	37
4.1	ALGEMENE BESCHRIJVING	37
4.1.1	ERFGOEDWAARDE BESCHERMINGSBESLUIT	37
4.1.2	ERFGOEDWAARDE BESCHERMINGSDOSSIER	37

4.1.3	AANVULLENDE ERFGOEDWAARDEN	37
4.2	ERFGOEDWAARDE GEBOUWEN	38
4.2.1	METHODOLOGIE	38
4.2.2	WAARDESTELLING	38
4.3	ERFGOEDWAARDE HISTORISCH INTERIEUR	39
4.3.1	METHODOLOGIE	39
4.3.2	WAARDESTELLING	39
4.4	SYNTHESEPLANNEN ERFGOEDWAARDEN	39
5	ONDERBOUWDE VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER	41
5.1	HOOFDDOELSTELLINGEN	41
5.1.1	RUIMTE EN CAPACITEIT	41
5.1.2	UITSTRALING	41
5.1.3	TOEKOMSTIGE ONTWIKKELING VAN DE SITE	42
5.1.4	GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE	43
5.2	NEVENDOELSTELLINGEN	47
5.2.1	SITE/ BINNENGEBIED	47
5.2.2	GEBOUWEN	48
5.2.3	ALGEMENE OPMERKING GEBOUWEN KLOOSTER EN HERENHUIZEN, HUIS BETHUNE EN DE GYMNASIE	48
5.3	FINANCIERING	48
6	BEHEERSMAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN	50
6.1	BEHEERSMAATREGELEN	50
6.1.1	GEBOUWEN ZONDER ERFGOEDWAARDE	50
6.1.2	GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE	50
6.1.3	SITE	51
6.2	LIJST WERKZAAMHEDEN	51
7	MANIER EN TIJDSTIP VAN OPVOLGING	52
7.1	OPVOLGING VAN DE GEPLANDE WERKEN	52
A.1/	GEBOUWEN SITE LYCEUM AALST	52
7.2	OPVOLGING VAN DE DOELSTELLINGEN	52
B.1/	GEBOUWEN SITE LYCEUM AALST	52

1 IDENTIFICATIE EN AFBAKENING VAN HET BEOOGDE GEBIED

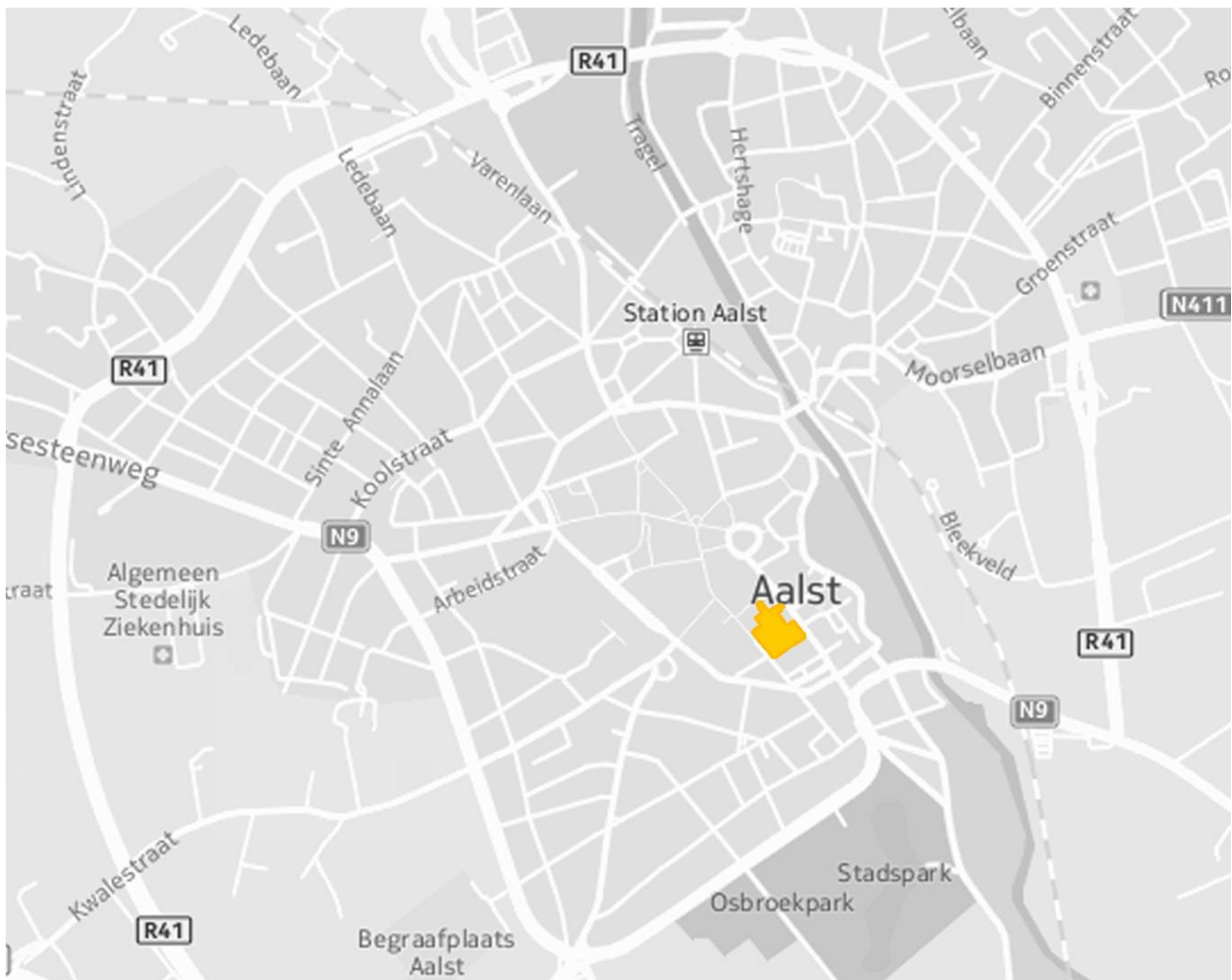
1.1 DOEL EN AANLEIDING OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN

De school kampt reeds jaren met ruimtegebrek voor leslokalen en aanverwante functies. Er werd recent een integraal plan opgemaakt voor de campus m.b.t. nieuwbouw, vermarkting en herbestemming. Elke school van Scholengroep 19, waar het lyceum deel van uitmaakt, werd hierin opgenomen.

De school beschikt over een groot historisch gebouwenpatrimonium dat niet optimaal of zelfs slecht wordt benut. Er is dus dringend nood aan een visie op de bestaande infrastructuur. Om het ruimtegebruik binnen het gebouwenpatrimonium te optimaliseren en toch rekening te houden met de erfgoedwaarde hiervan, werd het beheersplan opgemaakt.

1.2 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Dit beheersplan wordt opgemaakt voor de site: Campus Lyceum Aalst. De site situeert zich in het centrum van Aalst en is gelegen tussen de Pontstraat, de Louis D'Haeseleerstraat (vroegere Hoogstraat) en de Klapstraat. Op de campus bevinden zich 3 afzonderlijk beschermde monumenten.

Afb. 1 Situering projectgebied (geel)

Kadastrale identiteit	Aalst, Afdeling 1, Sectie A, 2 ^{de} blad, 2 ^{de} deel, deel 1620g
<ul style="list-style-type: none"> Beschermd als Monument MB dd. 23/10/1997 ID 8613 – ID 8910 – ID 8859 * 	<ul style="list-style-type: none"> Voormalige danszaal "De Gillade", Hoogstraat 64 (huidige Louis D'haeseleerstraat) Delen van het voormalig klooster der Theresianen, Pontstraat 51-57 Neogotisch herenhuis, Pontstraat 31 = huis Bethune

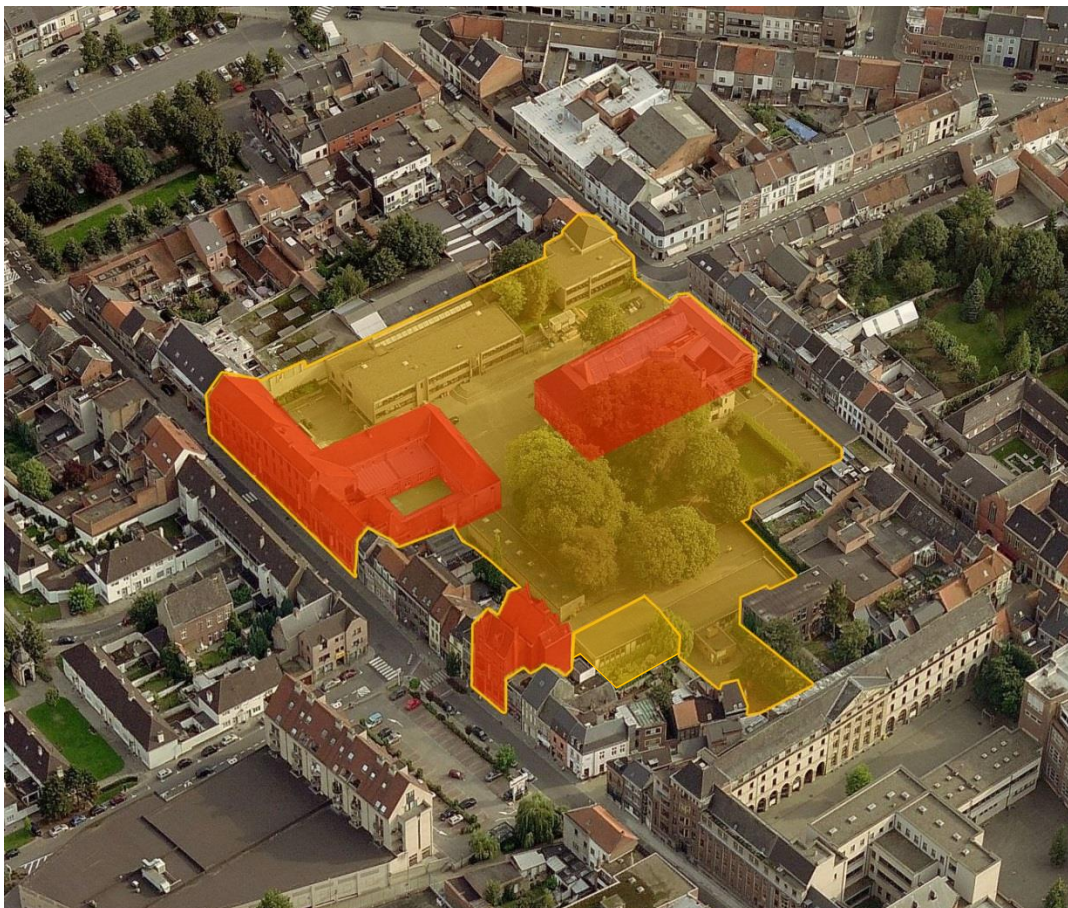
* ID verwijst naar nr. Inventaris Bouwkundig Erfgoed

- Kadasterplan: zie bijlage 1A*
- Aanduiding beschermde gebouwen op de Lyceumsite: zie bijlage 1B*

1.3 EIGENDOMSSITUATIE

Alle gebouwen op de site zijn eigendom van het Ministerie voor Onderwijs / Gebouwenfonds van het Gemeenschapsonderwijs.

1.4 HET PROJECTGEBIED IN ZIJN CONTEXT

Afb. 2. Aanduiding afbakening site Lyceum Aalst (geel) en beschermde monumenten (rood)

1.5 JURIDISCHE TOESTAND

- Gewestplan: de site is ingekleurd als “woongebied” en deels als “woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde”. Echter geen enkel van de beschermde monumenten vallen onder de laatste categorie.
- De site is opgenomen in het ruimtelijk structuurplan Aalst (feb 2004) en maakt er deel uit van een ‘gemengde stedelijke wijk’.
- De tuin is opgenomen op de inventaris van ‘waardevol groen’ van de Stad Aalst
- De site ligt in een vastgestelde archeologische zone: *zie bijlage 1C*. Dit impliceert dat de ondergrondse archeologische resten van de voorgangers van de momenteel beschermde gebouwen mee beschermd zijn.

2 BOUWHISTORISCHE NOTA

2.1 ARCHIVALISCH ONDERZOEK

2.1.1 GERAADPLEEGDE BRONNEN

LITERATUUR

- Uittreksels uit de inventaris van Onroerend Erfgoed
- Kadaster
- Eigen archief School en Scholengroep
- Archief Gebouwenfonds voor de Rijksscholen
- Beschermings- en beheersdossiers van het Agentschap Onroerend Erfgoed
- Stadsarchief Aalst

AFBEELDINGEN

- Historische en recente plannen: www.geopunt.be,
- Luchtfoto's/perspectieffoto's: www.bingmaps.com
- Straatzichten: www.instantstreetview.com

2.1.2 RESULTATEN ICONOGRAFISCH ONDERZOEK

Bij dit onderzoek zijn diverse historische plannen en foto's verzameld, die meer inzicht geven in de bouwevolutie van de site. Het belangrijkste beeld- en planmateriaal dat relevant is om de bouwgeschiedenis te duiden, is opgenomen als bijlage. De documenten werden zoveel mogelijk in chronologische volgorde gerangschikt.

In onderstaande tekst wordt verwezen naar de afbeeldingen in de bijlage 2A.

2.2 SYNTHESEPLAN BOUWEVOLUTIE

Zie *bijlage 2B*. Dit plan vormt een visuele synthese van de hierna uiteengezette bouwgeschiedenis.

2.3 BOUWGESCHIEDENIS

2.3.1 KLOOSTERSITE TOT 1784

De oudste kern van Aalst, het oud hospitaal, ontstond tussen 700 en 800. Door de nabije ligging van het projectgebied, maakte de site van het huidige Koninklijk lyceum waarschijnlijk al heel vroeg deel uit van de historische kern en de eerste bebouwingen in Aalst.

Het klooster van de Theresianen vestigde zich in Aalst in 1632. Op de historische kaart *Flandria Illustrata* (1644)¹ zien we reeds bebouwing in de Pontstraat. Op de historische kaart van de site is er zelfs een kerk zichtbaar met een spitse toren en twee beuken evenwijdig aan de straat².

De eigendom van het klooster omvatte de gronden tussen de Pontstraat (huidige nr. 51- 59) en de Hoogstraat³ en had volgend uitzicht volgens het opmetingsplan:

- Plattegrond: Aan straatzijde in het midden is er een achthoekige kerk zichtbaar met aan weerszijden een lang gebouw. Achter de kerk is een rechthoekig koor aanwezig en achter dit koor nog een ruimte en twee kamertjes. Zowel links als rechts van de kerk is een vierkante pandgang aanwezig. Evenwijdig aan de straat is er achter de kerk nog een langwerpige vleugel.
- Op het plan zijn volgende functies aangeduid: A. de kerke – B. den Coor – C. bloemhof – D. grasplein – E. de keuken – F. de refter – G. pottagiehof (=moestuin).

¹ Bijlage 2A Iconografische studie, afb.01

² Bijlage 2A Iconografische studie, afb.02

³ Bijlage 2A Iconografische studie, afb. 05-10 (A.R.A. Kaarten & plannen inv. in handschrift: 4563-4658, opmetingsplan landmeter J.P. Peelman dd. februari 1784)

- De muren zijn rood-bruingekleurd, de daken grijs. Waarschijnlijk waren de muren in baksteenmetselwerk en de daken in leien.

Dit opmetingsplan stemt grotendeels overeen met de bebouwing die we zien op de Ferrariskaart (1771-1778)⁴. In 1783 wordt het klooster ontbonden door Keizer Jozef II en de gronden worden verkaveld in 8 loten: 4 aan de Pontstraat en 4 aan de Hoogstraat ⁵. Enkel lot 1, 2 en 3 met de achtergelegen percelen maken deel uit van de site van het Lyceum.

2.3.2 EVOLUTIE NA 1784

HET THERESIANENKLOOSTER (PONTSTRAAT 51-57)

Na de verkaveling wordt vermoedelijk de kerk en de straatvleugel links met de aansluitende pandgang volledig afgebroken en vervangen door herenhuizen aan de straatzijde. De rest van de kloostergebouwen zijn zowel op de Atlas der Buurtwegen (1841)⁶, als de Popp-kaart (1842-1879)⁷ als op het Primitief kadasterplan (1881)⁸ nog aanwezig.

PONTSTRAAT 51

Perceel 1620-1619 (tuin)

Deze gebouwen bleven eigendom van de overheid en werden stadseigendom. De gebouwen kregen achtereenvolgens volgende bestemmingen:

- 1784-1794: Spinhuis voor wezen
- 1801: Tekenenacademie
- 1837: Gendarmerie

In 1865 wordt perceel 1619 (tuin) samengevoegd met perceel 1620 (gendarmerie) onder 1620a⁹. In 1883 werden volgens mutatieschets nr. 47¹⁰ de gebouwen vergroot en krijgen een andere bestemming als middelbare staatsschool. Op de mutatieschets is een nieuwe vleugel naast de kerk zichtbaar en een versmalling van de achtervleugel. Vermoedelijk is de pandgang naast de kerk en deze aan de achtervleugel tegelijkertijd afgebroken. Ook is er een nieuw gebouw opgetrokken achteraan in de tuin: de "Gymnase" (oorspronkelijke turnzaal). Bouwplannen van 1882¹¹ tonen de gevel en een snede van dit gebouw. Bouwplannen van 1884¹² omvatten de uitbreiding van de achtervleugel met een verdieping en volgende indeling: een gang met trap en twee klaslokalen op het gelijkvloers en een gang met drie klaslokalen en het 'kabinet van natuurkunde' op de eerste verdieping. Deze bouwplannen werden echter niet uitgevoerd, er werd geen volwaardige eerste verdieping opgericht, de verbouwing gebeurde binnen het bestaande volume. De zoldervloer werd verwijderd en de verdiepingsvloer verhoogd in plaats van een volledige verdieping toe te voegen (de sokkels onder de spanten tonen het vroegere niveau van de balken en zoldervloer)¹³. De ramen op de verdieping werden tot vlak tegen de kroonlijst aangepast en ook de ramen op het gelijkvloers werden verhoogd. In 1901 werd een opsplitsing gemaakt tussen de gebouwen van de Rijksmiddelbare school (1620 c) en het huis van den bewaarder/bestuurder (1620d)¹⁴ in de straatvleugel. De "Gymnase" werd in 1912-13 uitgebreid met een verdieping¹⁵. In 1940 worden zowel de gebouwen van de Rijksmiddelbare school (1620c) als het huis van de bestuurder (1620d) overgeheveld aan de staat.¹⁶

4 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.04

5 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.11 (opmetingsplan landmeter J.P. Peelman dd. februari 1784 - A.R.A. Kaarten & plannen inv. in handschrift 4563-4658)

6 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.12

7 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.14

8 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.15

9 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.16 (kadastrale mutatieschets 1865 nr. 18bis (KAG,)

10 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.17(kadastrale mutatieschets 1883 nr. 47 (KAG,)

11 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.18 en 19 (Bouwplannen 1882 - gevel en snede (archief lyceum)

12 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.20 en 21 (Bouwplannen 1884 - achtervleugel klooster (archief lyceum)

13 Bijlage 3E.1- F444 & F448

14 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.24 kadastrale mutatieschets 1901 nr. 50 (KAG,....)

15 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.27 en 28 (Bouwplannen 1912-13 - bron: archief lyceum)

16 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.85 (kadastrale mutatieschets 1972 nr. 24)

PONTSTRAAT 53

Perceel 1617 en 1618 (tuin)

Op de plaats waar de zeshoekige 'kerk' werd gesloopt, wordt rond 1790¹⁷ een herenhuis gebouwd aan de straatzijde. De koorvleugel van de kerk blijft behouden. Gezien de zijgevel van de kerk gemene muur is geworden met perceel 1620 door de verkaveling, worden de raamopeningen op het gelijkvloers (zie gevelplannen)¹⁸ dichtgemetseld. In 2000 werden hiervan bouwsporen teruggevonden¹⁹. Op de verdieping bleven ze behouden en werden ze aangepast of dichtgemetseld. Er zijn hiervan nog bouwsporen te zien in situ. Of de bestaande verdieping in de koorvleugel van de kerk origineel reeds aanwezig was of dat deze bij de verbouwing werd aangebracht is onbekend. Op het opmetingsplan is er op het gelijkvloers quasi dezelfde ruimte-indeling aanwezig als nu. Wanneer de rechthoekige ramen in de linkerzijgevel van de kerk zijn aangebracht is niet gekend, maar waarschijnlijk is de aanpassing van de ruimtes (en het aanbrengen van raamopeningen) snel na of gelijk met het bouwen van het herenhuis gebeurd, vermits de interieurs dezelfde stijlkenmerken hebben. De pandgang naast de kerk aan die zijde is niet meer aanwezig op het plan Popp²⁰, noch op de Atlas der Buurtwegen²¹, deze aan de achtervleugel nog wel.

Het is evenmin duidelijk wanneer het linkerdeel van de achtervleugel is afgebroken. Op de mutatieschets nr.81 van 1887²² is de achtervleugel op het naastliggend perceel afgebroken, maar achter nr.53 is deze op de mutatieschets van 1901²³ nog wel over de volledige perceelsbreedte aanwezig. Toch geeft deze mutatieschets aan dat de achtervleugel werd omgevormd tot magazijn in die periode en dus waarschijnlijk verbouwd werd, vermits perceel 1617 werd opgesplitst in een huis en een magazijn, maar het volume is niet verkleind op deze schets. Vermoedelijk is dit een vergissing op het plan aangezien dit volume pas in 1988 werd aangepast op het kadasterplan²⁴. Vermits de verbouwing ook de stijlkenmerken vertonen van rond de eeuwwisseling kunnen we vermoeden dat het oprichten van de nieuwe zijgevel moet gesitueerd worden tussen 1883 en 1901.

In 1936 worden het huis en het magazijn verkocht aan de stad Aalst en in 1940 overgeheveld aan de Staat. Volgens de kadastergegevens wordt de bestemming van het huis gewijzigd naar muziek- en bewaarschool²⁵. De leraarskamer wordt stedelijke Peutertuin²⁶.

Op het einde van de 20ste eeuw en begin 21ste eeuw zijn er volgende werken aan de gebouwen uitgevoerd:

- 1981: De koergevels worden bepleisterd en alle buitenschrijnwerk in deze gevels wordt vernieuwd.
- 2010-2011: Restauratie van het interieur van de leraarskamer.
- 2010: Herstelling poort voorgevel.
- 2015-2016: Restauratie van het dak van de kloosterkerk. Volgende werken werden uitgevoerd: houtbehandeling, restauratie dakconstructie, vernieuwen van de bebording, plaatsen van isolatie boven de bebording en plaatsen van nieuwe leien. De goten zijn volledig vernieuwd.

PONTSTRAAT 55- 57

Perceel 1613 en 1614

Na de afbraak van de kloostergebouwen aan straatzijde worden op deze percelen in het begin van de 19de eeuw twee herenhuisen gebouwd. Vermoedelijk zijn de achtervleugel en het gedeelte pandgang links van het oorspronkelijke kloosterpand dan nog aanwezig op het perceel²⁷.

17 Restauratiedossier van het dak van de kloosterkerk, historische nota, Jan Louies

18 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.06

19 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.50 (opmetingsschets opgemaakt Jan Louies)

20 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.14

21 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.12

22 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.23 (kadastrale mutatieschets 1887 nr.81- KAG)

23 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.24 (kadastrale mutatieschets 1901 nr.50- KAG)

24 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.103 (kadastrale mutatieschets 1988 nr.24- KAG)

25 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.31 (kadastrale mutatieschets 1945 nr.21- KAG)

26 Bijlage 2A Iconografische studie, afb.32-34 (foto's stedelijke peutertuin – bron: lyceum Aalst)

27 Bijlage 2A afb.12 en 14

Op perceel 1613 (nr. 57) is er in 1849 een zeepziederij aanwezig en het achterliggend perceel (tuin) hoort bij de woning²⁸. In 1878 wordt het magazijn uitgebreid en gewijzigd in fabriek²⁹. Vervolgens wordt in 1885 de zijdefabriek nogmaals vergroot³⁰. In 1887 wordt de dwarse vleugel (vermoedelijk oude kloostervleugel) afgebroken³¹. Hiervan zijn geen bouwdossiers terug te vinden in het Stadsarchief.

In 1901 gebeuren een aantal grenswijzigingen tussen beide eigendommen (55 en 57) en wordt een deel van de gebouwen stal en koetshuis (1614c/bis)³² en in 1945 wordt het werkhuis bij het huis gevoegd onder nr. 1613d³³. De gebouwen worden in 1959 overgeheveld aan de staat³⁴.

HUIS BETHUNE

Perceel 1630

Dit neogotisch herenhuis werd in 1875 ontworpen door Jean-Baptiste Béthune in opdracht van zijn broer Baron Paul Béthune. Van de bouwplannen is er enkel een geveltekening bewaard.³⁵ Op de mutatieschets 1876 nr. 30³⁶ zien we dat er een woning is gebouwd en er een grenswijziging is gebeurd met perceel 1628, 1629, 1675 en de Pontstraat. Op de mutatieschets 1881 nr. 66³⁷ is de grootte van de oorspronkelijke tuin zichtbaar.

In 1894 wordt de tuin vergroot met perceel 1675³⁸. Vervolgens wordt in 1926 het herenhuis verkocht aan de familie De Vis en in 1961 wordt het gebouw onteigend door de staat waarna het eigendom wordt van het Gebouwenfonds voor de Rijkscholen³⁹.

Tussen 1961 en 1976 wordt het bijgebouw aan de noordzijde met de personeelsverblijven en de stallen afgebroken en er wordt één schoolpaviljoen opgetrokken vlak achter huis Bethune⁴⁰. Hiervan is geen bouwdossier teruggevonden in het Stadsarchief. De vrijgekomen 'gevel' wordt gecementeerd en de spits van het torentje wordt verwijderd. Op datzelfde tijdstip moet het niveau van de tuin opgehoogd zijn tot op enkele meters van de achtergevel (vroegere niveau: zie foto begin 20ste eeuw⁴¹)

De bouwdatum van de aanbouw links is niet gekend. Vanaf 1981 tot heden werden er renovatiewerken uitgevoerd aan het gebouw:

- 1981: Hervoegen van de voorgevel
- 1986: Hervoegen van de achtergevel, vervangen van kruismonelen in de ramen achtergevel, schilderen van de kroonlijsten, vervangen van alle ramen door ramen met dubbele beglazing, vervangen scharnieren en plaatsen van nieuw glas in en op de veranda, ontpleisteren van de veranda, de blinde gevel afwerken met bakstenen en decaperen van de poort in de achtergevel.
- 1989: Schilderen binnenmuren en overschilderen schouwmantels.
- 2002: Restauratie van de glasramen in de traphal.
- 2011: De zijgevel werd gestabiliseerd en hervoegd. Op de zolders wordt het dakgebinte behandeld tegen schimmels/ insecten, de regenwaterafvoer aangepast (dichten open goten en aanbrengen van extra RWA-afvoer), de dakkapel aan de achtergevel wordt gestabiliseerd en slechte vloerplanken worden vervangen.

28 Cf. kadastragegevens 1850

29 Bijlage 2A afb.22a (kadastrale mutatieschets 1878 nr. 19)

30 Bijlage 2A afb.22 (kadastrale mutatieschets 1885 nr. 1)

31 Bijlage 2A afb.23b (kadastrale mutatieschets 1970 nr. 33)

32 Bijlage 2A afb.24 (kadastrale mutatieschets 1901 nr. 50)

33 Bijlage 2A afb.31 (kadastrale mutatieschets 1945 nr. 21)

34 Bijlage 2A afb.23 (kadastrale mutatieschets 1887 nr. 8)

35 Bijlage 2A afb.56 (bouwplannen SAA, BV 1875-014)

36 Bijlage 2A afb.57 (kadastrale mutatieschets 1876 nr. 30)

37 Bijlage 2A afb.58 (kadastrale mutatieschets 1881 nr. 66)

38 Bijlage 2A afb.59 (kadastrale mutatieschets 1894 nr. 7)

39 Bijlage 2A afb.85 (Kadastrale mutatieschets 1972 nr. 24)

40 Bijlage 2A afb.102 (Kadastrale mutatieschets 1986 nr. 9)

41 Bijlage 2A afb. 61

DANSZAAL GILLADE

HET GYMNASIE

Werd reeds besproken bij Pontstraat 51.

DANSZAAL GILLADE EN 'T AMERIKAANTJE

Perceel 1683 en 1982

Op het primitief kadasterplan van 1881 bevindt zich op deze percelen enkel een lang smal huis langs de Hoogstraat⁴². Het bouwdoossier van dit gebouw is teruggevonden in het stadsarchief⁴³ en dateert van 1839. In 1864 werd de bestemming gewijzigd naar magazijn. Vervolgens wordt het gebouw in 1878 vergroot en verbouwd tot twee woningen⁴⁴, zie ook mutatieschets 1878 nr. 20 (splitsing van het perceel in 1683a en b met behoud van één tuin)⁴⁵. In 1887 wordt de woning rechts verbreed en de woning links versmalt en de tuin wordt gesplitst⁴⁶.

In 1912 wordt op het perceel van 't Amerikaantje' een nieuwbouw gerealiseerd. Er werd een bouwaanvraag ingediend voor de verbouwing van de bestaande woning met een poort en winkelpui. Het plan toont een winkel aan straatzijde met daarachter een woonruimte met koer⁴⁷. Op de mutatieschets staat een aanbouw die niet vermeld is op het bouwplan⁴⁸. In 1913 wordt het volledige perceel quasi volgebouwd met een cinema- en danszaal⁴⁹ (Geen bouwdoossier teruggevonden in Stadsarchief). Op de historische foto⁵⁰ is de poort gewijzigd ten opzichte van de bouwaanvraag, deze heeft meerdere opengaande delen met bovenlicht in plaats van twee vleugels zonder bovenlicht. In 1918 worden het huis en de feestzaal verkocht.

Op het naastgelegen perceel wordt in 1923 de bestaande woning gesloopt en een nieuwbouw opgericht: 'Feestzaal Gillade'⁵¹ naar de plannen van architect Lippens uit Gent⁵². Deze zaal wordt in 1926 al verkocht. De verkoopsaankondiging omschrijft het gebouw als volgt: *'Drie grootte ingangdeuren gevende van de straat naar de zaal, ingangplaats, winkel, drij buffetten, wc. Voorts nog inrijpoort, keuken, kelders en zes schoone slaapkamers, pomp- en regenwaterputten. Dezen eigendom gansch nieuw gebouwd in ciment en is gevloerd met mozaïek, behalve de zaal die voorzien is van een plankenvloer.'*⁵³

In 1932 wordt zaal 't Amerikaantje' verkocht aan de stad Aalst, waarna het in 1940 overgeheveld wordt aan de staat en omgevormd tot turnzaal. In de periode 1926-1945 wordt feestzaal Gillade uitgebaat door meerdere opeenvolgende eigenaars, waarna de zaal in 1957 ook overgeheveld wordt aan de staat⁵⁴. In 1958 worden reeds plannen gemaakt voor de verbouwing tot refter met keuken en klassen. De balkons werden afgebroken, trappen aangepast, de dansvloer opgehoogd, een grote gemeenschapskeuken ingericht en lichte wanden geplaatst⁵⁵.

Vanaf 1960 wordt dit gebouw gebruikt als refter en keuken voor de school⁵⁶. Een foto uit deze periode⁵⁷ toont het uitzicht van de zijgevel in zichtbaar baksteen metselwerk met ramen. De zijgevel werd bepleisterd rond 1981, samen met de achtergevels van de pontstraat 55-57. De foto's bij de bouwaanvraag voor de restauratie in 2000⁵⁸ tonen het uitzicht voor de restauratie. In de periode 2000-2008 werd zaal Gillade gerestaureerd naar een ontwerp van Architect Eric De Bruyn uit Aalst⁵⁹,

42 Bijlage 2A afb. 15

43 Bijlage 2A afb. 66a (bouwdoossier SAA, BV 1839-019)

44 Bijlage 2A afb. 66b (bouwdoossier SAA, BV 1878-012)

45 Bijlage 2A afb. 66 (kadastrale mutatieschets 1878 nr. 20)

46 Bijlage 2A afb. 23 (kadastrale mutatieschets 1887 nr. 81)

47 Bijlage 2A afb. 71 en 72 (bouwdoossier SAA, BV 1912-008)

48 Bijlage 2A afb. 70 (kadastrale mutatieschets 1912 nr. 19)

49 Bijlage 2A afb. 73 (kadastrale mutatieschets 1913 nr. 19)

50 Bijlage 2A afb. 75 (foto straatbeeld)

51 Bijlage 2A afb. 74 (kadastrale mutatieschets 1923 nr. 10)

52 Bijlage 2A afb. 76 en 77 (bouwdoossier SAA, BV 1924-040)

53 Bijlage 2A afb. 78 (verkoopsaffiche - bijlage 11 historische nota restauratiedossier Gillade)

54 Bijlage 2A afb. 79-81 (foto's interieur - bijlage historische nota restauratiedossier Gillade)

55 Bijlage 2A afb. 82 en 83 (bouwplannen verbouwing 1958 - lyceum Aalst)

56 Bijlage 2A afb. 84

57 Bijlage 2A afb. 90

58 Bijlage 2A afb. 106-107 (foto's bij de bouwaanvraag - SAA, BV 2000-437)

59 Bijlage 2A afb. 104.105 (plannen bestaande toestand 2000 - Scholengroep) en 108-109: plannen nieuwe toestand 2008 - Scholengroep)

2.3.3 ONTWIKKELING VAN DE SITE NA 1960

Een opmetingsplan uit 1964⁶⁰ geeft de situatie weer voor de uitbreiding met perceel 1675 en huis Bethune. De mutatieschets uit 1972 nr. 24⁶¹ toont de samenvoeging van alle percelen tot één perceel. De tuinmuur tussen beide eigendommen wordt in de volgende jaren deels afgebroken – zie foto's⁶².

Op het plan 1964 zijn er diverse gebouwen aanwezig op de site waarvan de bestemming niet gekend is.

In 1973 worden verspreid op de site drie sanitaire gebouwd⁶³ en in 1976 werd een wedstrijd aanbesteding gehouden voor het bouwen van een 'fröbelblok' in de tuinzone⁶⁴. Eén blok was toen reeds aanwezig volgens de mutatieschets nr. 24 van 1988⁶⁵.

In de periode 1964-1981 worden diverse werken uitgevoerd aan alle gebouwen op de site: aanbouwen noodtrappen en nooduitgangen, afbraak van diverse gebouwen en aanbouwen op de site⁶⁶. In 1981 worden de koergevels aan de Pontstraat 53-57 bepleisterd met structuurpleister en alle buitenschrijnwerk in deze gevels wordt vernieuwd.

Tussen 1970 en 1980 worden de woningen aan de Louis D'haeseleerstraat naast feestzaal Gillade verworven, deels door onteigening (zie onteigeningsplan 1974)⁶⁷, deels door koop waarna de meeste van deze panden worden gesloopt in 1981⁶⁸. De mutatieschets van 1981 nr. 22⁶⁹ toont de samenvoeging van 1620e, 1689b, 1688c, 1687c, 1679k, 1679h, 1678a, 1673e, 1673f, 1650 onder 1620f en de gesloopte woningen.

In 1981-1982 worden diverse schetsontwerpen gemaakt om de school te renoveren. Zie enkele voorstellen in bijlage⁷⁰, waarbij eerst een groot deel van het Theresianenklooster werd afgebroken, in een ander voorstel werd overwogen om zaal Gillade te slopen. Deze voorontwerpen werden allemaal afgekeurd door de Rijksdienst voor Monumentenzorg. Uiteindelijk werd in 1984-85 een nieuwe klasvleugel bijgebouwd achter de Pontstraat 55-57⁷¹.

Op de mutatieschets 1988 nr. 24⁷² zijn het magazijn⁷³ naast zaal Gillade en de woning naast 't Amerikaantje' afgebroken en werden de fröbelklassen en de nieuwe klasvleugel opgetekend.

60 Bijlage 2A afb.41 (opmetingsplan 1964 - beheersdossier Agentschap Onroerend Erfgoed)

61 Bijlage 2A afb.85 (kadastrale mutatieschets 1972 nr. 24)

62 Bijlage 2A afb.45-46 (foto's voor en na afbraak tuinmuur – archief lyceum Aalst)

63 Bijlage 2A afb.86 (Bouwplannen 1973- bouwen van 3 sanitaire - SAA, BV 1973-50)

64 Bijlage 2A afb.88-89 (Bouwplannen 1976 – Bouwen van Fröbelblok - SAA, BV 1976/137)

65 Bijlage 2A afb.103 (Kadastrale mutatieschets 1988 nr 24)

66 Bijlage 2A afb.41

67 Bijlage 2A afb.87 (onteigeningsplan 1974 – SAA)

68 Bijlage 2A afb.91 (Bouwdossier SAA, BV 1981-180)

69 Bijlage 2A afb.99 (kadastrale mutatieschets 1981 nr. 22)

70 Bijlage 2A afb.98 (Bouwdossier SAA, BV 1981-180)

71 Bijlage 2A afb.100-101 (Inplantingsplan en gevels nieuwe klasvleugel - bouwdossier SAA, BV 1984-44)

72 Bijlage 2A afb.103

73 Bijlage 2A afb.67-68-69 (gebouw naast zaal Gillade: plan SAA, BV 1893074- foto: KIK-IRPA 1948)

3 INVENTARIS VAN DE ERFGOEDELEMENTEN – HUIDIGE TOESTAND

3.1 ALGEMENE BESCHRIJVING/ TYPERING EN RUIMTELIJKE CONTEXT

Het projectgebied is gelegen tussen de Pontstraat en de Hoogstraat en omvat de site van het Koninklijk Lyceum. Op deze site zijn 3 beschermde monumenten aanwezig.

3.2 PLANNEN EN FOTO'S BESTAANDE TOESTAND

3.2.1 PLANNEN BESTAANDE TOESTAND

- Zie bijlage 3A: Inplantingsplan site met alle gebouwen
- Zie bijlage 3B: Grondplannen beschermde monumenten
 - 1. Theresianenklooster
 - 2. Neogotisch herenhuis Bethune
 - 3. Danszaal Gillade
- Zie bijlage 3C: Gevels beschermde monumenten

3.2.2 FOTO'S BESTAANDE TOESTAND

- Zie bijlage 3D: Overzichtsfoto's site met alle gebouwen
- Zie bijlage 3E: Exterieur en interieur beschermde monumenten
 - 1. Theresianenklooster
 - 2. Neogotisch herenhuis Bethune
 - 3. Danszaal Gillade

3.3 BESCHRIJVING ERFGOEDELEMENTEN

3.3.1 BOUWKUNDIG ERFGOED

THERESIANENKLOOSTER

Deze omschrijving is gebaseerd op de huidige toestand, de opmetingsplannen 1784, oude foto's en de omschrijving volgens: Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Theresianenklooster: Inventaris Onroerend Erfgoed (online).

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.1 Theresianenklooster.

PONTSTRAAT 51

Dit perceel omvat de 17de-eeuwse vleugels rond een vierkante binnenkoer.

Uitzicht 18de eeuw (1784)⁷⁴

- Straatvleugel: Gebouw van drie traveeën en één bouwlaag onder twee achter elkaar gelegen schild-/zadeldaken met tussengoot en een leien dakbedekking (grijze kleur). De voorgevel heeft een plint en kleine rechthoekige ramen met kruismonelen. De gevels waren vermoedelijk in bak- en zandsteenbouw zoals het huidig uitzicht zijgevel bovendaks (F63). In het dakvlak waren twee dakkapellen aanwezig.
- Achtervleugel: Gebouw van één bouwlaag en een zolder onder een schilddak met gevels in traditionele bak- en zandsteenbouw met kleine rechthoekige ramen met natuurstenen negblokken, dorpels en lintelen rond de raamopeningen, waarvan nog sporen aanwezig in de huidige achtergevel (F32). De achtergevel heeft een zandstenen plint, maar het is niet zeker dat die overal aanwezig was. Het gebouw liep door over de verschillende percelen en sloot aan op een pandgang.

⁷⁴ Bijlage 2A afb. 7

- Rond de binnenkoer was een pandgang aanwezig met aan de rechterzijde een rondbooggalerij met gedrongen zuilen van arduin onder rondbogen gemarkeerd door drie sluitstenen. De velden boven de rondbogen waren gepleisterd.

Uitzicht eind 19de-begin 20ste eeuw

- Straatvleugel: Gebouw van vijf traveeën en twee bouwlagen onder twee achter elkaar gelegen schilddaken met tussengoot en leien dak. De voorgevel heeft wit geschilderd baksteenmetselwerk boven een blauwe hardstenen plint en hoge afgeschuinde sokkel, met rechthoekige vensters in een blauwe hardstenen omlijsting met lekdrempels. Onder de licht geprofileerde kroonlijst is een pleisterwerklijst aanwezig⁷⁵. De ramen op het gelijkvloers hebben luiken. In de tweede travee of middenrisaliet zijn er bakstenen pilasters met een imposante hardstenen poortomlijsting van ca. midden 18de eeuw – steenkappersmerkttekens aanwezig. Geblokte omlijsting op neuten gemarkeerd door een omlopende halfronde lijst en een sluitsteen met doorstoken hart. Flankerende overhoeks geplaatste pilasters met ingediepte schachten en gestileerde bloemmotieven met regence inslag en gegroefde kapitelen. Segmentboogvormige koetspoort. Zware geprofileerde kroonlijst met holronde uiteinden onder siervazen, tussen beide, inzwenkende cartouche onder een geprofileerde lijst en boogveld met witmarmeren opschrift ANNA/JOSEPH TERESIA.
- Achtervleugel: Gebouw van twee bouwlagen met een trapgevel links. Deze gevel is ook opgebouwd uit baksteenmetselwerk met zandsteenbanden, gelijkaardig aan de achtergevel, De inkomdeur heeft een barokke vormgeving binnen een barokdeuromlijsting gemarkeerd door drie sluitstenen met erboven een gevelcartouche met jaartal 1684 (vermoedelijk recuperatie van elders). De achtergevel heeft hoge rechthoekige ramen op het gelijkvloers en kleinere rechthoekige ramen op de verdieping, vlak onder de kroonlijst. Ook de binnenkoergevel heeft dezelfde ramen op de verdieping, de ramen op het gelijkvloers zijn rondboogvormig.
- De zijvleugel links was een gebouw van één bouwlaag onder een plat/ licht hellend dak met een gevel in baksteenmetselwerk met rondboogvormige ramen. Het origineel uitzicht van het buitenschrijnwerk is vermoedelijk zichtbaar op een klasfoto uit begin 20ste eeuw⁷⁶.
- De rondbooggalerij rechts heeft gedrongen zuilen van arduin onder rondbogen gemarkeerd door drie sluitstenen (buitenste in zandsteen, centrale in blauwe hardsteen) – steenkappersmerkttekens aanwezig. De velden boven de rondbogen waren gepleisterd.⁷⁷

Wijzigingen in de 20ste eeuw

- Alle buitenmuren in baksteenmetselwerk werden in de 20ste eeuw wit gekalkt en de plinten geteerd⁷⁸. Deze afwerklaag werd later weer verwijderd.

Huidig uitzicht

- De straatvleugel heeft zijn 19de-eeuws volume behouden, enkel het dak van het linkerdeel is aangepast in de eerste helft van de 20ste eeuw. De dakbedekking in pannen is niet origineel. Vermoedelijk waren dit leien vermits er bebording aanwezig is. Het beglaasde dak achter de poort van begin 20ste eeuw is vervangen door een 'moderne' lichtstraat.
- De straatgevel (F23) in zichtbaar baksteenmetselwerk met blauwe hardstenen plint en zandsteenlijst (17^{de}eeuws?) onder de ramen van de gelijkvloerse verdieping rechts van de poort (F28). Het buitenschrijnwerk (F25-26) is niet hetzelfde als het schrijnwerk dat zichtbaar is op de foto's van 1945: de ramen op de gelijkvloerse verdieping hadden een andere profilering en deze op de verdieping hadden kleinhouten. De huidige ramen dateren dus van na 1950 en hebben dezelfde profilering als de ramen op de gelijkvloerse verdieping van Pontstraat nr. 55 en 57. De 18de-eeuwse inkompoort met blauwe hardsteenomlijsting is behouden. De bakgoot is bekleed met pvc, mogelijks is de originele geprofileerde

⁷⁵ Bijlage 2A afb.25 en 36

⁷⁶ Bijlage 2A afb.29

⁷⁷ Bijlage 2A afb.35

⁷⁸ Bijlage 2A afb.25 en 26

goot⁷⁹ hieronder nog aanwezig. De achtergevel is bepleisterd (F66-67) en de raamopeningen op het gelijkvloers zijn sterk gewijzigd in het begin van de 20ste eeuw. In ruimte 1.23 werd een raamopening dichtgemetseld, vermoedelijk net voor de bepleistering werd aangebracht. Het oudste raamtype is aanwezig in ruimte 1.22 (19de-eeuws?). Het raam in ruimte 0.21 vertoont dezelfde profilering als de ramen in de voorgevel. De zijgevel bovendaks (F63) vertoont nog sporen van het 17de-eeuws uitzicht: baksteenmetselwerk met zandsteenlagen en raamopeningen met zandstenen lintelen en negblokken. De lintelen bestaan uit twee delen, wat er op wijst dat er natuurstenen monelen aanwezig waren (F64). De bakgoot aan de achter- en zijgevel heeft nog de originele profilering (F67).

- Het uitzicht van de **zijvleugel links** is grotendeels bewaard (F73), de dakbedekking in zink is recent vernieuwd. Een deuropening werd aangepast van boogvormig naar rechthoekig. De rondboog is nog zichtbaar in het baksteenmetselwerk. Er is een gecementeerde plint aangebracht (ook bij de achtervleugel).
- De **achtervleugel** heeft vermoedelijk zijn origineel volume bewaard. De binnenkoergevel heeft het uitzicht van begin 20ste eeuw bewaard, maar het schrijnwerk is vernieuwd (F56-58-59). Voor de ramen van de eerste verdieping zijn metalen borstweringen aangebracht. Aan de achtergevel zijn er nog veel sporen aanwezig van het origineel uitzicht: zandstenen banden, negblokken en dorpels (F32-37) De gevelcartouche met opschrift "IHS" is vermoedelijk recuperatie van elders. De twee rechtse traveeën van de achtergevel (nr. 53) vertonen veel verbouwingssporen. Er werden twee ramen vergroot op de verdieping en op het gelijkvloers een raam verbreed en een deuropening aangebracht (aanpassing aan de plint zichtbaar). Boven de openingen zijn stalen lateien aanwezig met 'roosmotief' (kenmerken begin 20ste eeuw). Tussen 1964 en 1980 werd één opening aangepast tot nooduitgang en één opening werd dichtgemetseld op de verdieping. Ook het derde venster werd aangepast tot nooddeur. Onder het brede raam op de gelijkvloerse verdieping is de zandstenen plint duidelijk verbouwd (vroegere deuropening volgens plannen 1784)⁸⁰. Het houten buitenschrijnwerk met enkel glas in de achtergevel is ook 20ste-eeuws. De zijgevel links (F38-43) lijkt vroeger een volledige trapgevel te zijn geweest, waar later de verbinding met de kerkvleugel is gemaakt. De uitspringende plint stopt ca. 20 cm voor de deur. Het buitenschrijnwerk is allemaal vernieuwd. De smalle deur is nadien toegevoegd, vermits de plint hiervoor is onderbroken (F42). Van de deur binnen de natuursteenomlijsting is het vaste bovendeel nog origineel, de deur zelf werd vervangen (F43).
- De achtervleugel heeft vermoedelijk nog zijn originele dakconstructie (niet zichtbaar) en een dakbedekking in pannen. Vermoedelijk waren ook hier vroeger leien aanwezig. In het dakvlak zijn dakramen aanwezig. Aan de binnenkoer is de houten bakgoot nog aanwezig, aan de achtergevel werd de goot uitbekleed met pvc.
- De **rondbooggalerij** is in zijn originele toestand bewaard. Het dak is recent vernieuwd. (F60-62)

PONTSTRAAT 53

Oorspronkelijk uitzicht

De voorbouw is een herenhuis in laat-classicistische stijl van zes traveeën breed en drie verdiepingen onder een zadeldak (dakbedekking niet gekend). De voorgevel was een bepleisterde en wit geschilderde lijstgevel boven een zandstenen plint met bossagewerk op de gelijkvloerse verdieping. De bovenverdiepingen waren geritmeerd door als pilasters opgevatte penanten met verdiepte rechthoekige vensteropeningen in een geprofileerde of vlakke omlijsting op geprofileerde lekdrempels en ingediepte borstweringen op de bovenste verdieping. Onder de geprofileerde kroonlijst was er horizontaal lijstwerk aanwezig⁸¹. De gevel heeft een rondboogvormige koetspoort met waaier en rechthoekige ramen.

De achtergevel was een eenvoudige vlakke gevel in baksteenmetselwerk (wit geschilderd)⁸² met rechthoekige vensteropeningen boven blauwe hardsteen dorpels. Links aan de perceelsgrens met nr.55 was een kleine aanbouw

⁷⁹ Bijlage 2A afb.36

⁸⁰ Bijlage 2A afb.5

⁸¹ Bijlage 2A afb 25,40 en 47

⁸² Bijlage 2A afb.26

aanwezig volgens het kadasterplan 1901⁸³. De bouwsporen op een foto voor het aanbrengen van het pleisterwerk⁸⁴ bevestigen dit.

Het origineel uitzicht van de linkerzijgevel van de kerkvleugel is niet gekend. Het 19de-eeuws uitzicht was vermoedelijk gelijkaardig aan de achtergevel van de voorbouw. De zijgevel met nr.51 was in oorsprong vermoedelijk smaller met twee kleine ramen. Het is niet duidelijk hoe de aansluiting was met de kerkvleugel. Het uitzicht van de rechterzijgevel met nr.51 is zichtbaar op de opmetingsplannen van 1784: baksteenmetselwerk met op de gelijkvloerse verdieping grote segmentboogvormige raamopeningen en daarboven een rij kleinere rondbogige ramen en twee dakkapellen in het dakvlak. Het dak van de kerk was oorspronkelijk waarschijnlijk bekleed met leien (grijze tint opmetingsplannen 1784 en er was bebording aanwezig).

Huidig uitzicht

De straatgevels hebben zichtbaar baksteenmetselwerk boven een verdiepingshoge zandstenen plint (F14). De 'profilering' in het baksteenmetselwerk duidt op de verdiepte en uitspringende velden in de voorheen bepleisterde gevel (F16-17) De raamopeningen van de bovenste verdieping zijn vermoedelijk verhoogd in de eerste helft van de 20ste eeuw⁸⁵ waarbij een blauwe hardstenen linteel werd aangebracht en het lijstwerk boven de ramen is verdwenen. De kroonlijst/goot werd bekleed met pvc, mogelijks is de originele geprofileerde kroonlijst nog aanwezig.

Eén kelderopening werd dichtgemaakt (naast de poort rechts). De ramen op de verdieping hebben allemaal dezelfde eenvoudige profilering (F16-17) en dateren waarschijnlijk uit de eerste helft 20ste eeuw vermits de raamopeningen op de tweede verdieping toen werden aangepast. Deze op het gelijkvloers hebben een andere profilering (F19), maar de originele ramen hadden acht in plaats van zes onderverdelingen⁸⁶. De luiken lijken 19de-eeuws door de brede planken en de toognagels (F20). De originele inkompoort is bewaard (F18-22) en gerestaureerd in 2010⁸⁷.

De achtergevel van de voorbouw (F44) en de linkerzijgevel van de kerkvleugel (F44-48) zijn heden afgewerkt met een structuurpleister boven een zandstenen plint (idem straatgevel). Alle houten buitenschrijnwerk is laat 20ste-eeuws (1994). De poort in de achtergevel is vernieuwd in 1994, het vaste bovenstuk is nog origineel (F55). De oudere poort is gestockeerd in het Lyceum⁸⁸.

In de rechterkerkgevel zijn restanten van zandstenen raamomlijstingen en negblokken aanwezig en zichtbare sporen van dichtgemetselde en verbouwde raamopeningen op de verdieping (F75-77). Op het gelijkvloers werd deze gevel bepleisterd (binnenmuur). Sporen van de oorspronkelijke raamopeningen gelijkvloers werden opgetekend in 2011⁸⁹. Het buitenschrijnwerk in de ramen op de eerste verdieping is niet origineel.

De zijgevel met nr.51 (F72) heeft een steekboogvormig glasraam met lichtgekleurde beglazing met art-nouveaunkenmerken in het trappenhuis (symmetrisch glasraam met gestileerd bloem- en rankwerk) en er zijn sporen zichtbaar van een dichtgemetselde raamopening vlak ernaast (F67). Vermoedelijk is deze gevel gewijzigd.

Het dak van de voorbouw is bekleed met pannen. Het dak van de kerkvleugel heeft zijn originele dakvorm behouden en is recent gerestaureerd, waarbij de bebording, de leien dakbedekking en de bakgoten werden vernieuwd en de daken geïsoleerd.

PONTSTRAAT 55- 57

Uitzicht begin 19de eeuw

Twee herenhuizen van respectievelijk vier en vijf traveeën breed en drie verdiepingen onder een zadeldak met een bepleisterde en wit geschilderde lijstgevel. Gevel met rechthoekige vensteropeningen met geprofileerde

⁸³ Bijlage 2A afb.24

⁸⁴ Bijlage 2A afb.48

⁸⁵ Bijlage 2A afb.40 en 47)

⁸⁶ nota betreffende de restauratie vensterramen Lyceum Pontstraat, Jan Louis, dec 2011

⁸⁷ nota herstelling poort Jan Louies, 2010

⁸⁸ nota herstelling poort Jan Louies, 2010

⁸⁹ Bijlage 2A afb.50

lekdrempels en geprofileerde deuroplijstingen op neuten met siersluitsteen bij nr.55. Op basis van de oudste beschikbare foto's⁹⁰ was de kroonlijst geprofileerd en was eronder lijstwerk in pleisterwerk aanwezig. Beide huizen hadden een inkomdeur met bovenlicht. Boven de inkomdeur van nr.55 is een balkon in blauwe hardsteen met gietijzeren balustrade aanwezig, bij nr.57 is er een raamdeur boven een blauwe hardsteenlijst. Dit raam lijkt origineel, maar waarschijnlijk was er dan een balustrade aanwezig. Hiervan zijn echter geen sporen teruggevonden. De achtergevel was een vlakke gevel met rechthoekige vensteropeningen met een aanbouw links en rechts volgens het kadasterplan 1887⁹¹.

De originele dakbedekking is niet gekend. Op de foto van het straatbeeld in 1908⁹² zijn er twee dakkapellen zichtbaar aan de straatgevel.

Huidig uitzicht

Het oorspronkelijk volume is grotendeels bewaard. De straatgevels hebben hun gevelindeling behouden, met uitzondering van de twee verlaagde raamopeningen rechts van de inkomdeur bij nr.57. Het pleisterwerk werd verwijderd. Heden is er zichtbaar baksteenmetselwerk boven een blauwe hardsteenplint met 'ovale' openingen. Deze plint is niet origineel. De goten zijn uitbekleed met een pvc-bekleding. Mogelijks is de originele bakgoot nog aanwezig (FO1-13). De originele inkomdeuren zijn nog aanwezig (FO5 & F11), alsook het balkon in blauwe hardsteen met gietijzeren balustrade (FO9). De handgrepen op de voordeur van nr. 55 komen mogelijk van deze van nr. 53. Alle ramen hebben houten buitenschrijnwerk met enkel glas en een indeling met kleinhouten, maar er zijn slechts enkele originele ramen behouden op de verdiepingen. Deze hebben allemaal dezelfde tussenregel met 'sierknoop' en nog enkele ramen hebben de originele beglazing (FO3-09). De ramen gelijkvloers (FO5-10) zijn vernieuwd na 1950 (identieke profilering als nr.51). Op de zolder van nr.57 staan enkele verwijderde ramen (F125) met het origineel uitzicht. Voor enkele ramen is een 'leuning' aangebracht met horizontale baren. Aan de deur is nog de originele voetschraper aanwezig (FO6-12).

De achtergevels (F49-55) zijn heden afgewerkt met een structuurpleister en hebben laat 20ste-eeuws houten buitenschrijnwerk (vernieuwd in 1981). De goten zijn uitbekleed met een pvc-bekleding. Mogelijks is de originele dakgoot nog aanwezig.

In 1997 zou er bij nr.55 nog een aanbouw geweest zijn: *"haakse aanbouw van 2 bouwlagen onder afgesnuite bedaking (pomphuis) met geritmeerd gelijkvloerse verdieping door segmentbogen op slanke pilasters en getoogde muuropening in de spaarvelden"*⁹³ Deze is nu verdwenen. Op de verbouwingsplannen van 1964⁹⁴ en op de foto van de achtergevel voor de bepleistering⁹⁵ is er een aanbouw zichtbaar links achter nr.57 met één bouwlaag onder een hellend dak en een aanbouw achteraan bij nr. 55 naast het huidige sas over 3 bouwlagen.

De daken hebben een dakbedekking in 20ste-eeuwse pannen. De dakkapellen zijn niet meer aanwezig.

HUIS BETHUNE

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.2 Huis Bethune.

Oorspronkelijk uitzicht

Enkelhuis van vier traveeën en drie bouwlagen onder twee gelijklopende zadeldaken. De voorgevel in baksteenmetselwerk en natuursteenelementen wordt gekenmerkt door een gemarkeerde poorttravee, met loggia op de bel-etage, een hoger opgetrokken topgevel en een dakvenster boven de derde travee. De vlak gehouden gevel is alleen geritmeerd door de venstertravee. De meer plastisch uitgewerkte achtergevel bevatte uitspringende aanbouwen, met een grote noordelijke aanbouw met dienstenkamers en stallingen en een veranda.

90 Bijlage 2A afb.25

91 Bijlage 2A afb.23

92 Bijlage 2A afb.25

93 Agentschap Onroerend erfgoed 2016: Theresianenklooster: Huis Moyersoën en Huis Van Molle, Inventaris Onroerend Erfgoed (online)

94 Bijlage 2A afb.41

95 Bijlage 2A afb.49

Huidig uitzicht

De woning heeft grotendeels zijn oorspronkelijk volume en uitzicht behouden met uitzondering van de noordelijke aanbouw, die werd afgebroken. Door het ophogen van de tuin is het vloerniveau op slechts enkele meters van de achtergevel circa 1.20 m hoger (niveau Hoogstraat) dan de begane grond van de woning, wat zorgt voor een beklemmend gevoel (F14). Ook de recentere aanbouw links in baksteenmetselwerk met plat dak en dakoversteek versmalt de doorgang (F19).

Aan de voorgevel zijn er geen wijzigingen gebeurd. Het neogotisch houtwerk van de erker is bewaard. (FO7-10). Het buitenschrijnwerk van de ramen in de voor- en achtergevel werd vervangen (F16-18) met uitzondering van de kelderramen (F33) en het glas-in-lood in de traphal dat werd gerestaureerd in 2004 en waarbij er voorzetbeglazing werd geplaatst. In de zijgevel rechts in de diensttrapzaal is nog origineel buitenschrijnwerk zichtbaar (F96-178). De poorten bleven bewaard in de voor- en achtergevel (FO6-19) (poort voorgevel mee overschilderd in purperrood wanneer de ramen werden geschilderd, poort achtergevel gevernist cf. oorspronkelijk).

Bij het vervangen van het buitenschrijnwerk werden de beschadigde witte natuurstenen kruismonelen vernieuwd⁹⁶ in de achtergevel. De raamopeningen van het 'torentje' werden deels dichtgemetseld⁹⁷. De spits van het torentje is verdwenen. Het beglaasde lessenaarsdak en de draagstructuur van de veranda zijn niet meer origineel, maar vernieuwd⁹⁸. Zowel van de straatgevel, als de zijgevel links en de achtergevel is het voegwerk volledig vernieuwd. De muur die vrijkwam na de afbraak van het bijgebouw werd afgewerkt met een voorzetwand in baksteenmetselwerk.

Op de zolderverdieping zijn twee raamnissen aanwezig in de zijgevel (F11-13) die vermoedelijk vroeger ramen waren, vermits de invulling gebeurde met recenter baksteenmetselwerk. De oorspronkelijke dakvorm is behouden met de originele dakbedekking in natuurleien (zichtbare delen) en rode pannen voor de andere delen. De klappramen in de 'tussenvlakken' en de dakkapellen zijn origineel.

DANSZAAL GILLADE

Deze 'blok' omvat 3 afzonderlijk opgerichte gebouwen, die heden met elkaar verbonden zijn en als 1 geheel functioneren.

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.3 Danszaal Gillade.

'T AMERIKAANTJE

Uitzicht 1919

Breedhuis van twee bouwlagen en vijf traveeën onder een zadeldak, waarachter de cinemazaal onder een zadeldak. Het perceel was bijna volledig volgebouwd.

De straatgevel was bepleisterd met een horizontale lijst tussen ramen eerste verdieping en de goot (eenvoudige geprofileerde boordplank). Op het gelijkvloers was er links een houten winkelpui boven een blauwe hardstenen plint aanwezig, rechts een poort met opschrift 'Cinema Alostois' erboven, naast een deur. De houten winkelpui met rolluik (naamplaatje schrijnwerker nog aanwezig) was donker geschilderd, evenals de naastliggende poort⁹⁹. Op de verdieping waren er wit geschilderde houten ramen boven blauwe hardstenen dorpels en één blindnis.

Huidig uitzicht (FO1-06)

Voorbouw met gecementeerde voorgevel en blinde zijgevel (wachtgevel bekleed met leien). De poort is niet meer aanwezig, de houten winkelpui is bewaard gebleven. De blindnis op de verdieping is verdwenen (dichtgemetseld?)

⁹⁶ Thesis archief Lyceum

⁹⁷ Bijlage 2A afb.65

⁹⁸ Agentschap Onroerend erfgoed 2016, Neogotisch herenhuis, Inventaris Onroerend Erfgoed (online),

⁹⁹ Bijlage 2A afb.75

en vlak mee gepleisterd. De huidige cementering met schijnvoegen is niet origineel. Het dak van de voorbouw kreeg in 2008 een nieuwe dakbedekking met zink en een nieuwe bakgoot.

De achterbouw omvat de cinemazaal onder een zadeldak bekleed met dakpannen en dakvlakramen met aan de zijkanten een licht hellend dak met koepels. Deze achterbouw heeft enkel een blinde zijgevel (gecementeerd) aan de tuinzijde waartegen een magazijn is aangebouwd. De kleine koer is nog aanwezig. De platte en licht hellende daken zijn bekleed met zink. Ook het dak boven de berging is bekleed met pannen (F24-28).

DANSAAL GILLADE

Oorspronkelijk uitzicht 1926

Breedhuis van drie lage bouwlagen en vier traveeën onder een zadeldak. De straatgevel is een gepleisterde Art-Deco gevel met rechthoekige poorten tussen vierkante pijlers op het gelijkvloers, bekroond met een brede segmentboogvormige overspanning over de gehele gevelbreedte op de eerste verdieping. Binnen deze segmentboog is een bovenlicht aanwezig, verdeeld door pilasters en omlijst met een sierband. De boog en de zwikken zijn uitgewerkt met in cement uitgevoerde florale motieven. Op de bovenste bouwlaag zijn er vier driehoekige erkers, met een symmetrische gevelopbouw met bloebanden en geometrische motieven rond de strakke erkers. Op de penanten onder de kroonlijst zijn er hangende bloementrosmotieven aanwezig¹⁰⁰.

Achter de voorbouw (inkom) bevindt zich een achterbouw (zaal) met gesloten zij- en achtergevels vermits het volledig perceel was bebouwd, enkel verlicht via een lichtstraat in het dak. De oorspronkelijke dakbedekking bestond uit golfplaten.

Huidig uitzicht (FO7-11)

Het huidige uitzicht is grotendeels het uitzicht van 1926.

De Art-Deco straatgevel is gerestaureerd. Vermits de zijgevel nu deel uitmaakt van de scholensite en geen gemene muur meer is, kreeg deze een nieuwe afwerking in pleisterwerk. De daken van de voorbouw en de achterbouw zijn bekleed met zinken banen met staande naad. De lichtstraat boven de zaal is uitgevoerd met hedendaagse aluminiumprofielen en thermische beglazing. De houten bakgoten zijn vernieuwd naar historisch model.

GYMNASE

Uitzicht 1883

Gelijkvloerse verdieping onder een zadeldak. De voorgevel is in baksteenmetselwerk met horizontale sierlijsten en plint, heeft acht traveeën met zeven rondboogramen en in de laatste travee een deur, de andere gevels zijn gesloten. Er is een overdekte galerij voor de deur, die dit gebouw verbindt met de achtervleugel van Pontstraat 51. In de plint zijn er ronde verluchttingsroosters aanwezig om de kruipruimte te verluchten.

Uitzicht 1912

Gebouw met twee bouwlagen onder een zadeldak met geprofileerde bakgoot. Gevels in baksteenmetselwerk met twee blinde zijgevels (gemene muren) waarbij de gevel aan de huidige speelplaats duidelijk twee bouwfases vertoont: het uitzicht van de gelijkvloerse verdieping 1881 is bewaard met de rondboogvormige ramen waartussen er per travee een gietijzeren paneel is ingewerkt in het baksteenmetselwerk. De eerste verdieping heeft pilasters en rechthoekige ramen met stalen lintelen versierd met bloemmotief. Op de pilasters zijn er sierankers aanwezig. De achtergevel was gesloten op het gelijkvloers, op de eerste verdieping waren er vijf raamopeningen.

Huidig uitzicht (F13-21)

Het huidige uitzicht is grotendeels het uitzicht van 1912, maar het dak is een schilddak (later aangepast of zo gebouwd?). De speelplaatsgevel heeft weinig wijzigingen ondergaan, enkel de deur en het raam in de rechtse travee zijn aangepast en de gevelroosters zijn verdwenen. Het buitenschrijnwerk heeft ongeveer dezelfde indeling als op de plannen van 1912. De ramen op het gelijkvloers vertonen in de zijdelen vijf in plaats van vier onderverdelingen en het middendeel heeft minder kleinhouten (metalen roeden). De horizontale tussenregel onder de boog is veel zwaarder. De deur is recenter. De raamopeningen in de achtergevel op de eerste verdieping zijn

¹⁰⁰ Agentschap Onroerend erfgoed 2016: Danszaal Gillade, Inventaris Onroerend Erfgoed (online).

heden allemaal of dichtgemetseld of ingevuld met glasdallen. Aan de linkerzijgevel werden twee deuropeningen gemaakt en werd een noodtrap aangebouwd. De gevel aan de tuinzijde is heden gecementeerd. In de zijgevel links zijn er sporen zichtbaar (aftekening in metselwerk) van de eerste bouwfase.

Het schilddak heeft een houten dakconstructie en is bedekt met donkere pannen. Het dak is niet geïsoleerd. De goot is uitbekleed met pvc, mogelijks is de originele houten boordplank hieronder nog aanwezig.

NIET-BESCHERMDE GEBOUWEN

Het gebouwenpatrimonium op de site omvat naast de beschermde monumenten ook nog andere gebouwen:

- Gebouw met één bouwlaag en plat dak met overdekte speelplaats in twee delen. Bouwjaar 1975 (vroegere kleuterkasten).
- Gebouw met één bouwlaag en plat dak met overdekte speelplaats. Bouwjaar 1976 (blok 1e graad).
- Gebouw met twee bouwlagen met gevels in baksteenmetselwerk en plat dak. Bouwjaar 1984 (blok 2e graad met polyvalente zaal).
- Gebouw met twee bouwlagen, gecementeerde gevels en plat dak met daarnaast een lichte constructie met een dakbedekking in golfplaten.

3.4 INVENTARIS HISTORISCH INTERIEUR

Er werd een inventaris opgemaakt van het historisch interieur in alle beschermde monumenten op de site.

3.4.1 THERESIANENKLOOSTER

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.1 Theresianenklooster.

Door het verbinden van de verschillende gebouwen die er oorspronkelijk niet waren, zijn er zeer veel niveaoverschillen tussen de verschillende ruimten en is de circulatie niet duidelijk.

PONTSTRAAT NR. 55 EN 57

Origineel uitzicht

Nr. 55: De gelijkvloerse verdieping heeft een smalle gang met aan weerszijden lokalen. De gang heeft een marmeren vloer die bestaat uit een centrale rechthoek uit zwarte gepolijste kalkstenen tegels met ruitvormige witte marmeren tussenstukjes, afgeboord met bruin gekleurde marmer, afboording met in zebromotief gelegde witte en zwarte onderdelen en een 19de-eeuwse houten trap, met balusters en trappaal met S-vormige sokkel, vierkante beëindiging en bekronende vaas, versierd met rankwerk. (*Verwant met trap nr. 57*) Op de verdiepingen is de traphal aan de linkerzijde met een gang evenwijdig aan de straat en aan weerszijden lokalen.

Nr. 57: Deze woning is smaller en heeft een gang met aan één zijde lokalen. De gang gelijkvloers heeft een vloer in zwarte en witte marmer en een 19de-eeuwse houten trap met dezelfde stijlenmerken als nr. 55.

De verdiepingvloeren van beide huizen hebben een houten vloerconstructie, afgewerkt met een plankenvloer en aan de onderzijde bepleisterd op latwerk, met lijstwerk of sierbepleistering in de kamers. In alle kamers waren vermoedelijk schouwen aanwezig. De kamers hebben houten binnendeuren met geprofileerde deuromlijstingen. De afwerking is eerder midden 19de-eeuws, in een sobere neo-Vlaamserenaissance-stijl. (Detail ramen nr. 57: espanjoletten met vrouwenfiguren.)

Huidig uitzicht

Bij beide huizen is de oorspronkelijke binnenindeling grotendeels bewaard gebleven. De verdiepingvloeren zijn bekleed met linoleum, waaronder de plankenvloer vermoedelijk nog aanwezig is. De muren zijn bepleisterd en geschilderd, met uitzondering van kelders en zolders. De binnendeuren op de verdiepingen zijn of vernieuwd of de oorspronkelijke deuren werden bekleed met plaatmateriaal, enkel deze op het gelijkvloers zijn nog origineel. Op veel

plaatsen werden verlaagde plafonds aangebracht (originele plafondafwerking nog aanwezig?) en veel schouwen werden aangepast of verwijderd (zie aanduidingen op de plannen). De dagkantafwerking rond de ramen in de achtergevel is overal vernieuwd bij het vervangen van de ramen. In de voorgevel is enkel waar nog originele ramen aanwezig zijn de houten dagkantafwerking origineel, de raamtabletten in zwarte natuursteen zijn niet origineel.

NR. 57

- Kelder: toegang onder de trap – 2 achter elkaar gelegen ruimtes (F82-85)
 - Vloer: baksteen?
 - Wanden: in baksteenmetselwerk wit geschilderd – nis met segmentboog aanwezig in -1.01
 - Plafond: tongewelf in baksteenmetselwerk wit geschilderd
- Gelijkvloers: (F86-100)
 - Vloer gang: originele vloer in natuursteen met patroon in zwart/witte natuursteen
 - Vloer O.02 en O.03: linoleum, waaronder cementtegels zichtbaar zijn.
 - Plafonds: eenvoudig bepleisterde plafonds zonder kooflijsten in de gang, met kooflijsten in O.03, verlaagd plafond met plaatmateriaal boven kooflijsten in O.02.
 - Binnenschrijnwerk: enkel de kelderdeur is historisch, de andere binnendeuren zijn vlakke binnendeuren met eenvoudige deuromlijstingen.
 - De schouwen zijn nog aanwezig in de klassen, maar in O.03 is het tablet verdwenen.
 - De houten bordestrap is bewaard – de trapknop (vaasvorm analoog aan deze van nr.55) is niet meer aanwezig maar wordt bewaard.
 - Lambrisering in de gang achteraan zou origineel kunnen zijn.
- Eerste verdieping (F101-112):
 - Vloeren: linoleum op een (vermoedelijk) oude plankenvloer.
 - Eenvoudige bepleisterde plafonds zonder kooflijsten in de gang, met kooflijsten in de klassen en moerbalken bepleisterd.
 - De binnendeuren zijn vlakke binnendeuren met eenvoudige deuromlijstingen.
 - De schouwkanalen in de klassen zijn verwijderd, hiervan zijn sporen zichtbaar aan de plafonds.
- Tweede verdieping (F113-122): *(2.02 niet toegankelijk)*
 - Vloer: linoleum op een (vermoedelijk) oude plankenvloer. In 2.04 is de plankenvloer met brede vloerplanken zichtbaar (F122).
 - Eenvoudig bepleisterde plafonds in de gang en 2.04, in 2.03 verlaagd plafond in plaatmateriaal en gepleisterde moerbalken.
 - De binnendeuren en deuromlijstingen van 2.02 en 2.03 zijn vernieuwd, de deuren van 2.04 en de naastliggende toegang naar de zolder zijn historische deuren.
 - Er zijn geen schouwen aanwezig.
- Zolder (F123-126):
 - Zichtbare houten dakconstructie, geen onderdak aanwezig.
 - Vloer met brede houten vloerplanken (in slechte staat)
 - Baksteenmuren wit geschilderd, met sporen van de verwijderde schouwkanalen (F123)

NR. 55

- Kelder (F131-138):
(-1.02 en -1.03 zijn oudere kelders dan -1.04)
 - Keldertrap met treden in baksteenmetselwerk.
 - Vloer: -1.02 en -1.03 tegels in gebakken aarde, -1.04 betontegels
 - Wanden in baksteenmetselwerk geschilderd (groter formaat bakstenen in -1.04 en gang)
 - Plafond: -1.02: bakstenen tongewelf, -1.03: houten vloerconstructie, -1.04: betonvloer
 - Historische deuren nog aanwezig in -1.02 en -1.03.
- Gelijkvloers (F139-167):
 - Vloeren:

- Gang (O.04): De originele natuursteenvloer is behouden. Sas achteraan gang: keramische vloertegel wit/zwart
 - Directie (O.05): parket idem directiesecretariaat (circa 15 jaar geleden gekleefd bovenop de bestaande parket in visgraatmotief)
 - Secretariaat (O.06): zeshoekige rode tegelvloer (recent)
 - Economaat (O.07): zachte vloerbekleding (tegel) -recent vernieuwd
 - Ziekenkamer (O.08): linoleum op houten vloer
- Binnendeuren:
 - De historische tweevleugelige binnendeuren zijn nog aanwezig, deze naar het secretariaat zijn aan de zijde van het secretariaat 'bekleed'.
- Wandafwerking:
 - Directielokaal (O.05): lambrisering in donker hout
 - Gang (O.04) en secretariaat (O.06): schilderwerk op glasvliesbehang
- Plafond:
 - Gang (O.04) en economaat (O.07): verlaagd plafond met plafondpanelen – *vermoedelijk origineel pleisterwerkplafond nog aanwezig.*
 - O.05: plafond met 'zichtbare' moer- en kinderbalken: de moerbalken zijn uitbekleed met platen en de kepers zijn 'nieuw'. Vermoedelijk was het plafond gepleisterd (nog aanwezig)
 - O.06: vlak gepleisterd plafond
 - O.08: bepleisterd plafond onder houten trap.
- Binnenschrijnwerk:
 - O.06: radiatorkasten onder de ramen
 - O.08: venstertablet in natuursteen 'rouge royal' (origineel)
- Andere elementen:
 - Directielokaal (O.05): schouwmantel bekleed met houten afwerking zoals lambrisering met ingewerkte kast.
 - Secretariaat (O.06): schouw in witte natuursteen met haardwand in rode en zwarte bakstenen
 - Economaat (O.07): schouw niet meer aanwezig
 - Originele bordestrap is nog aanwezig, de trap helt sterk af naar het midden (stabiliteit?)
- Eerste verdieping (F168-186):
 - Plafondafwerking: bepleistering op latwerk, in 1.06: stucwerkpleisterwerk: kooflijsten tussen gepleisterde moerbalken, in 1.07 en 08: verlaagd plafond met panelen.
 - Ramen 1.04 en 1.06: originele raamomlijstingen, 1.06: venstertabletten in hout, 1.04: venstertablet in rouge royal (origineel)
 - Enkele binnendeuren zijn vervangen, andere deuren zijn nog wel de historische deuren, maar bekleed met plaatmateriaal. De historische deuromlijstingen zijn behouden,
 - 1.06: schouw met haardwand in baksteen en natuursteen tablet, in de andere lokalen zijn geen schouwen meer aanwezig.
- Tweede verdieping (F187-204):
 - Plafondafwerking: bepleistering op latwerk tussen bepleisterde moerbalken.
 - Ramen 2.05 en 2.08: originele houten raamomlijstingen en houten venstertabletten.
 - De binnendeuren zijn de historische deuren, maar bekleed met plaatmateriaal. De historische deuromlijstingen zijn behouden,
 - 2.08: originele schouwafwerking nog aanwezig.
- Zolder (F205-207):
 - Open zolderruimte met houten dakconstructie
 - Er is geen onderdak aanwezig
 - Isolatie op zoldervloer
 - Alle schouwkanalen zijn afgebroken

PONTSTRAAT NR. 53

Oorspronkelijk uitzicht

VOORBOUW

Gelijkvloerse verdieping met koetsdoornit op straatniveau, met links twee achter elkaar gelegen ruimtes, één travee breed en rechts twee ruimtes (salons) van elk twee traveeën breed met daarachter een grote inkomhal. De ruimtes liggen hoger dan de koetsdoornit.

- De inkomhal heeft:
 - Een gepleisterd en eenvoudig geprofileerd plafond met stervormig centraal motief gevat in cirkelvormige omlijstingen.
 - Een zwarte marmeren vloer met centraal stervormig motief in witte marmer, gevat in een vierkante witmarmeren omkadering.
 - Een sierlijke eikenhouten trap in Lodewijk XVI-stijl met balusters en trappaal versierd met rankwerk, ramskop en bekroond met een leeuw, bloemenkorf op de verbrede voet – oorspronkelijk stond de bloemenkorf als bekroning op de trapstijl en zat een leeuw (andere) op de verbrede voet.
- Salons:
 - Vloer: plankenvloer
 - Bepleisterde plafonds met geprofileerde sierlijsten
 - Wandafwerking met stucwerk met paneelwerk op lambrisering en muren
 - Decoratieve schouw (verdwenen in de leraarskamer)
 - Tweevleugelige binnendeuren (nog aanwezig) met supra-porta's in stucwerk, met rankwerk en ovaal medaillon.
- Verdiepingen:
 - De verdiepingvloeren hebben een houten vloerconstructie, afgewerkt met een plankenvloer (nu bekleed met linoleum) en aan de onderzijde bepleisterd op latwerk?
 - Plafonds: pleisterwerk (sierpleisterwerk?)
 - Houten paneeldeuren
 - Eenvoudige schouwen met natuurstenen schouwmantels

KLOOSTERKERKVLEUGEL

- Gelijkvloers:
 - Achter de inkomhal ligt de 17de-eeuwse kloosterkerkvleugel, waarvan de eerste ruimte aansluit bij de inkomhal. Deze heeft hetzelfde type binnendeuren en afwerking als de voorbouw. De kamers daarachter worden ontsloten via de traphal in de achtervleugel.
 - Er is een niveauverschil met nr.51 in de achtervleugel, vermoedelijk omdat de vloer in nr.51 is verhoogd, de huidige vloer ligt 16 cm boven de originele vloer.
- Verdieping: niet gekend
- Zolder: origineel dakgebinte

Huidig uitzicht

Bij zowel de voor- als de achterbouw is de binnenindeling van het begin van de 19de eeuw grotendeels bewaard gebleven. De verdiepingvloeren zijn bekleed met linoleum, waaronder de plankenvloer vermoedelijk nog aanwezig is. De muren zijn bepleisterd en geschilderd, met uitzondering van kelders en zolders. De binnendeuren op de verdiepingen zijn of vernieuwd of de oorspronkelijke deuren werden bekleed met plaatmateriaal, deze op het gelijkvloers zijn nog origineel. Op veel plaatsen werden verlaagde plafonds aangebracht (originele plafondafwerking nog aanwezig?) en veel schouwen werden aangepast of verwijderd (zie aanduidingen op de plannen). De dagkantafwerking rond de ramen in de achtergevel en zijgevel links is overal vernieuwd bij het vervangen van de ramen (meestal ook de venstertabletten). In de voorgevel zijn geen originele ramen meer aanwezig, dus ook de houten dagkantafwerking zijn niet origineel.

VOORBOUW

- Kelder (F212-225):
 - Vloer in gebakken aarde tegels
 - Plafond: houten vloerconstructie met bepleistering op latwerk
 - Muren in geschilderd baksteenmetselwerk
- Gelijkvloers (F226-259):
 - Koetsdoornit O.09 heeft het origineel uitzicht behouden?
 - o Vloer: fabriekstegel met band in zwarte natuursteen
 - o Lambrisering in natuursteen
 - o Toegangstrappen inkomhal en O.11 zijn uitgevoerd in zwarte gepolijste natuursteen.
 - o Bepleisterd plafond met lijstwerk
 - O.10 (kopieerlokaal): dit lokaal is zwaar verbouwd.
 - o Recente keramische vloer met dezelfde treden naar het secretariaat (nieuwe opening), een verlaagd plafond (houten latjes) en gepleisterde en geschilderde wanden. De toegangsdeur vanuit de gang is in glas.
 - o Er is nog een schouwmantel aanwezig in natuursteen (rouge royal), waarin een kast werd ingebouwd.
 - O.11 (directiesecretariaat)
 - o Parketvloer (idem vloer bureau directrice) (circa 15 jaar geleden gekleefd bovenop de bestaande parket in visgraatmotief)
 - o Verlaagd plafond met panelen
 - o Vlakke binnendeur naar directielokaal is recent. De deuroplijsting naar de koetsdoornit is origineel, de deur niet.
 - o Houten raamomlijstingen
 - Inkomhal O.14 heeft het origineel uitzicht behouden.
 - o Vloer: zwart/witte natuursteentegels met patroon (zie historisch uitzicht)
 - o Plafond: bepleisterd met stucwerk, eerste verdieping boven de trap: verlaagd plafond met panelen.
 - o De binnendeuren zijn de historische deuren.
 - o De houten bordestrap is nog aanwezig. De originele bekroning op de trappaal is verdwenen en vervangen door een hedendaagse versie.
 - O.12 en O.13 (leerlingenbegeleiding en leraarslokaal): deze lokalen zijn recent gerestaureerd.¹⁰¹
 - o Vloer: O.12 lino op plankenvloer, O.13. Nieuwe plankenvloer (de originele plankenvloer was vervangen door platen)
 - o Op alle wanden is een lambrisering aanwezig in beide lokalen. Boven de deuren bevinden zich supra-porta's met stucversiering.
 - o De schouwmantel is verdwenen in O.13. (Het schouwkanaal was ook weg, maar is opnieuw aangebracht bij de restauratie)
 - o Venstertabletten in natuursteen (niet-origineel)
 - o Dichtgemaakte deuropening binnen een bewaarde deuroplijsting naar lokaal O.13, Achter enkele deuren zijn ingemaakte kasten ingewerkt.
 - o De bepleisterde plafonds met stucwerk zijn gerestaureerd. In de leraarskamer is een verlaagd plafond opgehangen om een staalprofiel aan het zicht te onttrekken die een gebroken eiken balk ondersteunt (F249)
 - O.15 (leslokaal) - *kerkvleugel*
 - o Vloer: lino op plankenvloer met houten plinten, niet geschilderd.
 - o Verlaagd plafond in plafondtegels, mogelijk zijn de originele plafonds nog aanwezig boven het verlaagd plafond.
 - o Binnendeuren: zie inkomhal

¹⁰¹ nota onderhoudswerken leraarskamer Huis Boyé, Jan Louies 2010

- Eerste verdieping (F276-292):
 - In 1.10 vloerafwerking in OSB-platen.
 - Bepaalde plafonds met stucwerkversiering met in 1.11 en 1.14 doorhangende moerbalken. Aan de rechterzijde is geen lijstwerk aanwezig: muur verwijderd?
 - Paneelplafond boven de trap en in 1.10. En 1.18, in 1.09 verlaagd plafond in geperste houtvezelplaten.
 - Lichte scheidingswanden tussen 1.09 en 1.13, in de traphal en 1.17: latere toevoegingen.
 - Venstertabletten in witte natuursteen en houten raamomlijstingen aan de voorgevel.
 - Binnendeuren:
 - o Traphal: dichtgemaakte deuropening binnen bewaarde deuropening,
 - o 1.10: verkleinde deur in originele grotere deuropening
 - o De meeste binnendeuren zijn niet historisch, meestal is wel de originele deuropening bewaard.
 - Originele houten trapleuning met recente achterzet-borstwering (verhoging leuning)
 - De houten trap naar de tweede verdieping is 20ste-eeuws
 - Schouwen:
 - o 1.10: schouw in natuursteen - gespikkeld grijs
 - o 1.13: schouw in baksteenmetselwerk geschilderd
 - o 1.14: schouw in zwarte gepolijste natuursteen (rococostijl)
 - o 1.15: schouw in zwarte gepolijste natuursteen
- Tweede verdieping (F319-330): *(2.18 en 2.19 niet toegankelijk)*
 - Verlaagde plafonds in geperste houtvezelplaten met zichtbare gepleisterde moerbalken.
 - Er zijn geen historische deuren aanwezig, enkel 20ste-eeuwse binnendeuren. Deur zoldertje origineel?
 - Schouwkanalen zichtbaar, geen schouwmantels aanwezig.
 - De dakconstructie in het verlengde van de kerkzolder is vernieuwd en niet afgewerkt aan de binnenzijde.

KERKVLEUGEL EN ACHTERVLEUGEL – LOKALEN TOEGANKELIJK VANUIT TRAPHAL O.19

- Gelijkvloers (O.16 – O.20) – (F260-275)
 - O.16
 - o Vloer in keramische tegels (recent vernieuwd)
 - o Plafonds: verlaagd plafond met panelen
 - o Geen binnendeuren (openingen dichtgemaakt) – 1 deuropening behouden
 - O.17
 - o Vloer in linoleum (op oude tegels?)
 - o Plafond: bepleistering op latwerk?
 - o Originele binnendeur?
 - O.18 (traphal) en O.19 (gang)
 - o Vloer in cementtegels (geel-groen)
 - o Plafond: bepleistering op latwerk met lijstwerk onder trap
 - o Historische binnendeur nog aanwezig onder trap
 - o Houten bordestrap (19de-eeuws?)
 - O.20
 - o Vloer in keramische tegels (recent vernieuwd)
 - o Plafonds: zichtbare troggewelven – bepleisterd
 - o De dagkanten van de ramen zijn uitgepleisterd – natuursteen venstertablet
 - o **De binnendeur is niet historisch?**

- Eerste verdieping (F293-318)
 - 1.14-1.19
 - Bepleisterde plafonds met stucwerkversiering. In 1.18 is een verlaagd plafond met panelen aanwezig
 - De meeste binnendeuren zijn niet historisch, meestal is wel de geprofileerde deuromlijsting bewaard.
 - 1.15: eenvoudige schouw met blauwe hardstenen schouwmantel
 - 1.20 (bereikbaar via bordes trap)
 - Eenvoudige houten trap
 - Plafonds en moerbalken uitbekleed met plaatmateriaal.

- Zolder (F331-344):
 - 2.18: zolder kerkvleugel, recent gerestaureerd (2015)
 - Zoldervloer met brede houten vloerplanken
 - De houten dakconstructie is grotendeels bewaard, behandeld en gerestaureerd. Plaatselijk zijn elementen vervangen.
 - Alle bebordingsplanken zijn vernieuwd. Het dak werd geïsoleerd boven de bebording en de dakbedekking werd ook vernieuwd.
 - Gemetseld schouwkanaal in het midden.
 - Scheidingsmuur voorbouw: deels bepleisterd (rondboog) met historische deur (F333) - zie schets¹⁰²
 - 2.19-2.20: zolder achtervleugel
 - Zoldervloer met houten vloerplanken, deze is deels hersteld met platen.
 - Houten dakconstructie waarvan het dakvlak dat aansluit bij kerkvleugel, ook werd gerestaureerd. Op het dakvlak aan de achtergevel werd de muurplaat vernieuwd, is er een onderdak geplaatst en werden de pannen herplaatst. (F339 & F340)
 - Wit geschilderd baksteenmetselwerk
 - 2.21: traphal
 - Plafondafwerking in pleisterwerk met stucwerk – deels verdwenen waar het dak werd vernieuwd. (F 215)

PONTSTRAAT NR. 51

Huidig uitzicht

STRAATVLEUGEL

O.21: 'doorrit' (F357-364)

- Vloer: bruin gevlamde vierkante tegel
- Wandafwerking: bepleisterde gevels (buitenmuren) aan beide zijden.
- Plafond: verlaagd plafond in het eerste deel achter de poort, het tweede deel is een aluminium lichtstraat (recent).

Conciërgewoning rechts (oudste deel):

Het huidige interieur van de conciërgewoning is oorspronkelijk 19de-eeuws, maar de planindeling stemt nog in grote mate overeen met het plan van 1784 en heeft dus zeker een oudere kern.

- Kelder (F349-352):
 - Bakstenen keldertrap, de kelder zelf heeft wit geschilderde baksteenmetselwerkmuren en een tongewelf.
- Gelijkvloers (F365-380):

¹⁰² Schets Jan Louies, 2011

- Vloer: cementtegels, in de lokalen grijs of geel gespikkeld, in de gang witte tegels met kleine zwarte ruitvormige tegeltjes
- Wandafwerking: gepleisterd en geschilderd, in de keuken zijn er faiencetegels aanwezig.
- Plafond: bepleisterde plafonds, in O.25 en O.26 zijn er bepleisterde moerbalken.
- Er zijn geen historische raamomlijstingen meer aanwezig, vermits veel ramen vernieuwd zijn in de 20ste eeuw.
 - o O.22: raamomlijsting en venstertablet in hout (F365 & F368)
 - o O.23: raamomlijsting in hout idem O.22 – venstertablet in blauwe hardsteen (F371)
 - o O.28: raamomlijsting en venstertablet in hout (F383)
 - o O.29: 20ste-eeuwse raamomlijstingen (F386)
- De meeste binnendeuren zijn houten paneeldeuren.
- Nog aanwezige historische elementen:
 - o O.22: schouwmantel in roodbruine marmer
 - o O.25: schouwmantel in zwarte marmer
- Eerste verdieping (F413-428):
 - De originele indeling is vrij goed bewaard gebleven, alleen in de gang is een tussenwand toegevoegd.
 - Eenvoudige 19de-eeuwse houten trap met houten leuning
 - Houten vloerconstructie met plankenvloeren bekleed met een zachte vloerbedekking
 - De wanden zijn gepleisterd en geschilderd.
 - Bepleisterde plafonds, in 1.24 en 1.25 met bepleisterde moerbalken
 - Op de meeste plaatsen zijn de houten paneeldeuren (19de-eeuws) – type zie 1.23) nog aanwezig. Enkele deuren zijn vernieuwd met behoud van de 19de-eeuwse deuromlijstingen.
 - Eenvoudige schouwen in alle kamers.
 - Ruimte 1.23 heeft nog de meest originele afwerking behouden In deze ruimte zijn ook eenvoudige inbouwkasten aanwezig.
- Zolder (F449-452): deze is slechts beperkt toegankelijk omwille van de slechte staat van de plankenvloer. De zolder aan de straatzijde is niet toegankelijk.
 - Houten dakconstructie met bebordingsplanken
 - Houten plankenvloer in slechte staat.
 - Wit geschilderd baksteenmetselwerk.

Linkerdeel

- Gelijkvloers (O.27-O.29): Alle lokalen hebben een afwerking met kenmerken eerste helft 20ste eeuw: gespikkelde geel-groene cementtegels, behalve de vloer in O.27 is hetzelfde als in O.21, houten binnendeuren, alle plafonds zijn bekleed met geperste houtvezelplaten en in alle ruimtes zijn eenvoudige schouwen aanwezig (F381-388)
- Eerste verdieping (1.27–1.30): vroegere zolder (plannen 1981), nu ingericht als slaapkamers, bereikbaar vanuit 1.26. Vermoedelijk betonnen vloerplaten met zachte vloerbekleding in laminaat of linoleum. De muren zijn bepleisterd en geschilderd. De plafonds zijn bekleed met geperste houtvezelplaten. Alle binnendeuren zijn 20ste-eeuws. (F429-437)

ZIJVLEUGEL RECHTS

O.30 sanitair blok: gebouwd in 1973. Het interieur wordt niet verder beschreven. (F389-390)

ACHTERVLEUGEL

De zijvleugel links en de achtervleugel vertonen dezelfde interieuraafwerking met kenmerken uit de eerste helft van de 20ste eeuw.

- Kelder: (17de-eeuws?) – (F353-356)
 - Bakstenen keldertrap
 - Wit geschilderd baksteenmetselwerk

- -1.10: tongewelf
- -1.11: vrij vlak gewelf met een bakstenen kolom in het midden van de ruimte. Deze is verstevigd na de verzakking in 2012. De stutten met houten balken zijn blijven staan, op deze balken is er zwamaantasting. (Vroeger kruisgewelf?)
- Gelijkvloers (F391-400)
 - O.31 (gang en traphal)
 - o Vloer: gele en groene cementtegels in dambordpatroon met boord in groene tegels
 - o De wanden zijn gepleisterd en geschilderd – deels afgekapt (t.g.v. opstijgend vocht)
 - o Betonnen trap bekleed met marmermozaïektrede en metalen leuning. (2de helft 20ste eeuw)
 - O.32 (vroegere keuken klooster)
 - o Vloer: keramische tegel, vernieuwd in 2012. Bij de werken is de oorspronkelijke keukenvloer in gebakken aarde blootgelegd. Ook de haardvloer was nog aanwezig. Deze werd bewaard onder de huidige vloer.¹⁰³
 - o Wanden: bepleisterd, deels afgekapt (t.g.v. opstijgend vocht)
 - o Plafonds: verlaagd plafond met panelen
 - O.33 (vroegere refter klooster)
 - o Vloer: cementtegels - gemengd geel/groen met groene boord (idem zijvleugel)
 - o Wanden: gepleisterd en geschilderd
 - o Verlaagd plafond met panelen
 - De meeste houten binnendeuren zijn 20ste-eeuws.
 - De dagkanten van de ramen zijn gepleisterd.
 - Venstertabletten in zwarte natuursteen
 - Vermits de vloerniveaus werden aangepast rond 1884, zijn eventuele plafondafwerkingen gelijkvloers 19de-eeuws.
- Eerste verdieping (1.33 en 1.34) – (F442-448)
 - Vloer: houten vloerconstructie met (vermoedelijk) plankenvloer, bekleed met linoleum
 - Wanden: gepleisterd en geschilderd
 - De dakconstructie is uitbekleed met plaatmateriaal met ingewerkte dakvlakramen.
 - De houten raamomlijstingen zijn deels ingewerkt in dak, houten venstertabletten.
 - De houten binnendeuren zijn 20ste-eeuws.

ZIJVLEUGEL LINKS (F401-412)

- Alle lokalen hebben dezelfde afwerking met stijlkenmerken van de eerste helft 20ste eeuw.
- Vloer: geel-groene cementtegel, soms rode tegeltjes.
 - o De wanden zijn gepleisterd en geschilderd, deels afgekapt boven de plint ((t.g.v. opstijgend vocht)
- Plafonds: verlaagd plafond met panelen (vermoedelijk houten plafondconstructie)
- Houten paneeldeuren (vermoedelijk 19de-eeuws)
- De dagkanten van de ramen zijn gepleisterd.
- Venstertabletten in zwarte natuursteen.

¹⁰³ tekst 'Lyceum legt oude kloostervloer bloot' + foto's, Jan Louies 2012 (iconografische studie afb...)

3.4.2 NEOGOTISCH HERENHUIS 'BETHUNE'

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.2 Huis Bethune.

Origineel uitzicht¹⁰⁴

Het interieur vertoont een 19de-eeuwse indeling met koetsdoornit die toegang verleent tot de hoger gelegen inkomhal. De koetsdoornit is voorzien van bakstenen koepelgewelven en gordelbogen met groen geschilderde randen met een bloemmotief op geprofileerde en polychroom geschilderde consoles. De muren en kolommen waren afgewerkt met polychroom schilderwerk. De poort aan de straatzijde heeft fijn uitgewerkt sluitwerk. De poort aan de achtergevel is beglaasd. De toegang tot de hoger gelegen inkomhal wordt gevormd door een gedrukte spitsboog, voorzien van een geprofileerde omlijsting met rondstaaf en van polychrome kapitelen.

De kleine inkomhal heeft een vloer van cementtegels en wit geschilderde muren met rechthoekige deuren met briefpanelen (identiek op alle deuren) en een versiering op de tussenregel van de deur met vierlob en schild (wapenschild familie is verdwenen) en een vrij eenvoudige eikenhouten bordestrap met herhaling van uitgesneden drielobmotieven aan de trapboom. De traphal wordt verlicht door twee neogotische ramen met glas-in-lood opgebouwd als in ruitvorm geplaatste glaspanelen met bladmotief en een omranding in rood of blauw. Ook zijn er cirkelvormige medaillons in blauwe of rode rand met in grisaille uitgewerkte taferelen in aanwezig. De houten plafonds van de bordessen bestaan uit moer- en kinderbalken waarvan de moerbalken op stenen gepolychromeerde consoles rusten.

In alle kamers zijn neogotische schouwen aanwezig. Sommige zijn in kalksteen, andere zijn gepolychromeerd en vertonen het gebruik van hoofdzakelijk bruinrood, groen en beige. De tuinkamer is voorzien van de spreuk "Blijft trouw aan uw verleden. Geen rijker kroon dan eigen schoon". De schouw is voorzien van imitatie baksteenbeschildering, een drielobfries en stijlen eindigend op figuren.

Er zijn stenen vloeren aanwezig in de gang op het gelijkvloers en in de kelder. De andere ruimtes hebben houten vloeren. De verdiepingen hebben allemaal houten vloeren. Het plafond van de gelijkvloerse verdieping bestond uit moer- en kinderbalken, waarvan de moerbalken steunen op stenen gepolychromeerde consoles.

De zolder was een grote open ruimte, waarin één kamer is opgebouwd aan de achtergevel (slaapkamer voor personeel?) Alleen via de dienstrap had men toegang tot de zolder. Tegen de tuinkamer bevindt zich een gietijzeren veranda met neogotische stijlkenmerken.

Huidig uitzicht

De originele plandeling is grotendeels bewaard, wel werden enkele lichte tussenwanden verwijderd op de verdiepingen en werd de ruimte links en in het midden samengevoegd tot 1 ruimte (zie plannen).

Alle muren zijn gepleisterd en geschilderd. Er werd enkele jaren geleden kleuronderzoek uitgevoerd in alle lokalen naar de vroegere neogotische polychrome afwerkingen. In bijna alle lokalen zijn deze aanwezig onder de huidige schilderlaag. Deze werden fragmentarisch vrijgelegd (bv. achter de lockers en achter het bord van de klas tegen de veranda), de rest bleef overschilderd om verdere beschadiging te voorkomen. Op de tweede verdieping werd geen polychromie aangetroffen op de balken, wel sporen van vernis. Op de binnendeuren van de 2de verdieping werden de aanwezige verflagen verwijderd en werden deze opnieuw vernist. De wand waarin de glasramen aanwezig zijn, is opnieuw bepleisterd en geschilderd in de oorspronkelijke kleur. De originele polychrome afwerking met siervoegen en plint- en plafondstroken is niet meer aanwezig¹⁰⁵.

Alle binnendeuren zijn de originele neogotische paneeldeuren, sommigen zijn beglaasd. Veelal is het originele hang- en sluitwerk nog aanwezig. De meeste plafonds zijn bekleed met plaatmateriaal tussen de balken. Vermoedelijk is de originele afwerking hierboven nog aanwezig. De dagkantaferwerking rond de ramen is overal vernieuwd vermits overal nieuwe ramen zijn geplaatst.

¹⁰⁴ thesis (archief lyceum)

¹⁰⁵ nota van de school bij een inschrijvingsformulier Onroerend Erfgoed (bron: beheersdossier Onroerend Erfgoed)

- Kelder (F22-F47):
 - De keldertrap met bordes is opgebouwd uit Doornikse steen.
 - Vroegere keuken + afwaskeuken:
 - o Wanden bekleed met faience met daarboven pleisterwerk of volledig gepleisterd met gepleisterde deuromlijstingen.
 - o Kolom in natuursteen (F32)
 - o Vloer in wit/zwarte cementtegels
 - o De originele schouw met zwarte en rode bakstenen is nog aanwezig. In de muur naar de dienstraphal is een raam aanwezig.
 - Bergingen vooraan:
 - o Vloer in wit/zwarte cementtegels
 - o De plafonds zijn troggewelven, die ofwel gepleisterd of gekaleid zijn.
 - o Het baksteenmetselwerk van de muren is wit geschilderd
 - o De originele verwarmingsinstallatie is nog deels aanwezig
 - Onder de koetsdoorrit is een kruipruimte aanwezig, die was afgesloten met luiken (één luik is nog deels aanwezig)
- Gelijkvloers (F48-97):
 - Doorrit:
 - o De vloer is afgewerkt met een industriële vloertegel – type “dalles d’usines”, trap naar de inkomhal in witte natuursteen.
 - o Het plafond bestaat uit baksteengewelven met ribben en consoles, beschilderd (polychrome afwerking).
 - o Plint in rode tegeltjes
 - o In de nissen is de opstand aan de bovenzijde bekleed met decoratieve cementtegels (F 54), die overschilderd zijn.
 - Lokalen (klassen):
 - o Linoleum/balatum op houten plankenvloer in de leefruimtes, tegels in de gangen en wc.
 - o De plafonds hebben zichtbare houten moerbalken en kleinere tussen- en randbalken (gepolychromeerd in O.06) met tussenvlakken in plaatmateriaal. Vermoedelijk is de originele afwerking hierboven nog aanwezig.
 - o Neogotische schouwen in O.05 en O.06:
 - O.05: schouwmantel in witte natuursteen (vroeger gepolychromeerd? - nog verguldwerk aanwezig?) met haardwand in kleurrijke tegeltjes.
 - O.06: schouwmantel (in natuursteen?), volledig gepolychromeerd en een haardwand in dezelfde kleurrijke tegeltjes als O.05.
 - o Vermoedelijk was in er in O.06 vroeger een lambrisering aanwezig.
 - o Alle nog originele randlatten en venstertabletten hebben eenzelfde hoekafwerking.
 - o De venstertabletten met een hoekige randafwerking conform het latje van de lambrisering en het schouwtablet is origineel. Soms zijn deze vervangen door blauwe hardsteen.
 - Veranda:
 - o Vloer in decoratieve cementtegels met hetzelfde patroon als de traphal en rode plint
 - o Originele beglaasde binnendeuren.
 - Ruimte links (cv-lokaal):
 - o Geen originele elementen meer aanwezig.
- Hoofdtraphal (F61-68, F100-107, F143-149):
 - De vloer in de traphal bestaat uit decoratieve cementtegels in een patroon met plint in rode tegels.
 - Alle muren zijn gepleisterd en geschilderd waaronder nog de originele neogotische muurschilderingen aanwezig is (plaatselijk vrijgelegd) – zie foto's 52 en 55, met uitzondering van de buitengevel, welke herpleisterd werd.

- Houten trap met trapleuning met neogotische stijlenmerken en met florale motieven uitgewerkt trapstijlknoppen. De trap treden werden bekleed met rode linoleum met een 'rand' ter bescherming van het houtwerk.
 - In de traphal op de overloop eerste verdieping is een houten zitbank ingewerkt in en volledig in stijl van het interieur.
 - De verdiepingsvloeren zijn uit hout en aan de onderzijde zijn de moer- en kinderbalken zichtbaar.
- Dienstraphal (F94-97, 139-142, 177-180):
 - Op het gelijkvloers is er een tegelvloer aanwezig. De tussenvloeren zijn houten vloerconstructies met plankenvloer. De trap is een eenvoudige houten trap met spijlenleuning.
 - Op het gelijkvloers is een muurbekleding tot op 1 m hoog met faiencetegels en een boord met siertegels aan de bovenzijde nog deels aanwezig. In de buitenmuur zijn enkele originele houten ramen aanwezig. De dagkanten zijn gepleisterd.
- Eerste verdieping (F112-142):
 - Vloerafwerking: linoleum op een (vermoedelijk) houten plankenvloer.
 - Erker 1.04: deze heeft een bekleding in hout onder een blauwe hardsteendorpel en een houten gebogen plafondafwerking.
 - De plafonds zijn bekleed met platen.
 - Neogotische schouwen in alle ruimtes:
 - o 1.03-04: schouwmantels in witte natuursteen
 - o 1.05: gepolychromeerde schouwmantel met haardwand in rode figuratieve tegels
 - o 1.06: schouw in witte marmer
- Tweede verdieping (F150-176)
 - Vloerafwerking: linoleum op een (vermoedelijk) houten plankenvloer.
 - Verlaagd plafond in plaatmateriaal, in 2.07 en 2.08 zijn zichtbare consoles en houten moerbalken aanwezig.
 - Neogotische schouwen in alle ruimtes, deze werden samen met de muren overschilderd.
 - o 2.03 en 2.08: schouwmantel beschilderd in baksteenimitatie en opschrift, haardwand met geschilderde imitatie-tegels. Haardvloer in wit-zwart tegels
 - o 2.06: in wit overschilderde, wellicht bepleisterde parament, schouwmantel, haardwand in overschilderde tegels en haardvloer in zwart-witte tegeltjes met motief.
 - o 2.07: schouwmantel in baksteenimitatieschilderwerk, maar volledig overschilderd.
- Zolder (F182-196):
 - Zowel de traphal als de ruimte ernaast (3.03) zijn afgewerkt met pleisterwerk. Bij 3.03 op latwerk (in slechte staat)
 - De rest van de zolderruimte heeft een zichtbare houten dakconstructie, niet-geïsoleerd. Waar leien aanwezig zijn, zijn er bebordingsplanken.
 - De zolder heeft een plankenvloer.
 - De aanwezige klappaampjes zijn origineel, de binnengoten zijn vernieuwd. (Afvoerbuizen in gelegd)

Nog aanwezig meubilair en originele technische voorzieningen:

- De houten zitbank in de traphal op de overloop eerste verdieping
- Ingemaakte kasten
- Voorzieningen voor verlichting (gas) ingewerkt in balken
- Roosters voor de verwarming
- De porseleinen wc-pot van de tweede verdieping is niet meer aanwezig maar wordt bewaard in de kelder.

3.4.3 DANSZAAL 'GILLADE'

Deze 'blok' omvat 3 afzonderlijk opgerichte gebouwen, die heden met elkaar verbonden zijn en als 1 geheel functioneren.

De nummering van de foto's in de tekst verwijst naar de fotobijlage 3E.3 Danszaal Gillade.

GYMNASIE

Gelijkvloers

- O.01 Traphal (F32-35)
 - Tegelvloer in marmermozaïektegels.
 - Trap bekleed met marmermozaïek treden van hetzelfde type en een metalen leuning met rode kunststof handgreep.
 - De muren zijn bepleisterd en geschilderd. Wandafwerking zijgevel: voorzetwand in parementsteen.
 - De plafonds zijn bepleisterd.
- O.02 Studiezaal (F36-39)
 - De vloer is bekleed met linoleum, vermoedelijk op een houten vloerconstructie.
 - De muren zijn bepleisterd en geschilderd. Tegen de buitenmuur links is een voorzetwand in parementsteen aangebracht.
 - Het plafond is afgewerkt met een verlaagd plafond.
 - De binnendeuren zijn standaard schilderdeuren.
 - De dagkanten rond de ramen zijn gepleisterd.

Eerste verdieping (F40-50):

- De vloer is bekleed met linoleum, vermoedelijk op een houten plankenvloer.
- De muren zijn bepleisterd en geschilderd.
- Het plafond is afgewerkt met een verlaagd plafond (panelen), de vloerconstructie met moerbalken op consoles is hierboven aanwezig
- De binnendeuren zijn standaard schilderdeuren.
- De dagkanten rond de ramen zijn gepleisterd. Opbouw verduisteringsgordijnen.
- Zolder
 - Houten vloerconstructie met moerbalken op consoles (originele uitgewerkte consolestenen aanwezig) en houten vloerplanken.

'T AMERIKAANTJE

De planindeling van dit gebouw is sterk gewijzigd in functie van het gebruik als turnzaal. Diverse muren werden verwijderd, vermoedelijk werden er ook lokalen toegevoegd.

- Gelijkvloers voorbouw O.09 - O.13 (F68-83): afwerking jaren 1990?
 - Vloer: vinyl op tegelvloer?
 - Wanden: faïence
 - o Plafonds: verlaagde plafonds met smalle houten planken (originele afwerking)
 - Nog aanwezige originele elementen:
 - o O.12 schouw in witte marmer en haardwand in witte faïence/ vitrine/...
- Gelijkvloers achterbouw – turnzaal (F53-60):
 - Verlaagd plafond met smalle houten planken (originele afwerking) en ingewerkte dakvlakramen
 - Houten vloerplanken (recent)
 - Het balkon van de cinemazaal is nog aanwezig, maar de voorzijde en onderzijde zijn afgewerkt met lamellen.

- Gelijkvloers achterbouw - bergingen/kleedruimtes/sanitaire ruimtes (F61-67):
 - Deze ruimtes zijn vermoedelijk latere toevoegingen,
 - Afwerking: betegelde muren, vloeren, verlaagde plafonds (lamellen)
 - Enkel in ruimte O.10 zijn er nog enkele originele elementen aanwezig: deur, houten wand, vloer, ...
- Eerste verdieping voorbouw (F84-89):
 - Straatzijde: vergaderruimte, enkel toegankelijk via zaal Gillade, geen afzonderlijke toegang meer.
 - o Houten vloerconstructie met nieuwe plankenvloer
 - o Bepleisterde en geschilderde muren en plafonds
 - o Schouw in witte marmer met haardwand in witte faience
 - o Raamomlijstingen en venstertabletten in hout (historisch)
 - Achterzijde: bergingen/ technische ruimte
 - o Zolderruimtes
 - o Dakisolatie aangebracht
 - o Vloer in houten planken
- Eerste verdieping achterbouw (vroeger balkon cinemazaal) (F90-103):
 - Trap en wc:
 - o Originele houten trap
 - o Wc: betegelde wanden – originele wc-deur
 - Zijbalkon (berging turnzaal):
 - o Vloerafwerking met OSB-platen
 - o Muurbekleding met OSB-platen
 - o Plafondafwerking met smalle houten planken (originele afwerking)
 - Achterste balkon (“muziekkot”): deze ruimte heeft zijn originele afwerking deels behouden.
 - o Houten plankenvloer, aan de achterzijde is er ook marmermozaïek aanwezig (vroeger aparte ruimte?)
 - o Plafond- en muurbekleding met smalle houten planken (originele afwerking)

GILLADE

Dit gebouw werd gerestaureerd tussen 2000 en 2008. Bij de restauratie werden de ingrepen uit 1958 (verbouwing tot keuken en refter) hersteld en werd teruggekeerd naar de originele zaal en werd de indeling maximaal hersteld: openingen werden dichtgemetseld en originele openingen, die waren dichtgemetseld, werden weer open gemaakt. Diverse elementen zoals de balkons, de trappen en de houten vloeren werden gereconstrueerd vermits deze volledig verdwenen waren.

- Kelder:
 - Oude kelder onder voorbouw (niet gezien)
 - Onder podium (niet gezien)
- Gelijkvloers (F108-123):
 - Inkom:
 - o De originele vloer in marmermozaïek is nog aanwezig en gerestaureerd.
 - o Ticketbalie en ‘buffetten’ in roestvrijstaal: nieuw materiaal toegepast vermits het originele uitzicht niet gekend was.
 - Zaal:
 - o De originele vloer in marmermozaïek is behouden en hersteld. De tegels uit 1958 werden verwijderd. De originele dansvloer in marmermozaïek is nog aanwezig onder (1 trede lager) de huidige nieuwe houten plankenvloer welke gelijk werd gelegd met de aanpalende mozaïekvloeren. Deze nieuwe houten plankenvloer is reeds een vernieuwing van de eerdere houten plankenvloer - te zien op een verkoopsaffiche van 1926.
 - o De trap in marmermozaïek is niet de originele trap, maar werd toch behouden.

- o De houten trappen naar de balkons zijn nieuw (reconstructie van originele trappen)
 - o De lanterneau's zijn nog de originele en werden gerestaureerd. Glas is grotendeels origineel – op enkele vervangen gebroken stukken na.
- De ruimtes onder het podium en de sanitaire lokalen aan de zijkant zijn quasi volledig nieuw: nieuwe muren en ook de afwerking is volledig hedendaags: keramische vloeren, gepleisterde muren en plafonds, faiencetegels in de sanitaire ruimtes, binnendeuren met een eenvoudige omlijsting, ...
- De verbindingsdeuren tussen de turnzaal en de Gillade werden in deze fase gerealiseerd. (Nieuwe toevoeging)
- Eerste verdieping (F124-130):
 - Zaal: balkon en podium
 - o Raamtabletten voorgevel: verhoogde opstand bekleed in houten planken ('rolluikkasten')
 - o Originele binnendeuren nog aanwezig aan traphal
- Tweede verdieping voorbouw (F131-143):
 - Origineel waren dit slaapkamers.
 - De kamerindeling is licht gewijzigd en er zijn enkele sanitaire lokalen toegevoegd. (zie plannen)
 - o De houten plankenvloeren zijn nieuw.
 - o Het pleisterwerk op wanden en plafonds is hersteld en alles werd opnieuw geschilderd.
 - o Op de meeste plaatsen zijn de originele binnendeuren met deuroplijstingen behouden en gerestaureerd (met nieuwe deurklinken). In nieuwe openingen werden nieuwe deuren geplaatst. Een deur is nieuw naar bestaand model.
 - o De schouwen met schouwmantel in zwarte marmer zijn origineel.
 - o De raamomlijstingen en venstertabletten zijn gerestaureerd of nieuw naar bestaand model.
- Zolder boven de zaal (niet toegankelijk)

3.4.4 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

De tuin is niet beschermd, maar is wel opgenomen op de lijst van waardevol groen van de Stad Aalst. Een inventaris van de belangrijkste bomen op de site is te vinden in bijlage 3F.

3.4.5 ARCHEOLOGISCH ERFGOED

Op de site is geen zichtbaar archeologisch erfgoed aanwezig, maar bij graafwerken is het mogelijk dat er oude funderingen aan het licht komen van het afgebroken deel van het Theresianenklooster, dit enkel in de zone waar het oorspronkelijk grondniveau bewaard bleef, niet in de verdiepte zone van de vleugel uit 1984.

4 BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN

4.1 ALGEMENE BESCHRIJVING

4.1.1 ERFGOEDWAARDE BESCHERMINGSBESLUIT

Zie bijlage 1A.

THERESIANENKLOOSTER

- Wegens de **historische** waarde:
 - Als delen van het klooster
 - Lijstgevel nr. 51
- Wegens de **historische en artistieke** waarde:
 - Kern 17de-eeuwse vleugels (nr. 51) rond binnenkoer
 - Nr. 53,
 - Nr. 55 en 57

NEOGOTISCH HERENHUIS BETHUNE

- Wegens de **historische en artistieke** waarde:

DANSZAAL 'GILLADE'

- Wegens de **historische** waarde:
 - ⇒ Als voorbeeld van een danszaal met gecementeerde gevels in vroege Art Decostijl,
- Wegens de **socioculturele** waarde:
 - ⇒ Als getuige van het typische uitgaanskwartier dat de Hoogstraat tijdens het eerste kwart van deze eeuw was.

4.1.2 ERFGOEDWAARDE BESCHERMINGSDOSSIER

Na raadpleging van het beschermingsdossier werd vastgesteld dat ook zaal 't Amerikaantje oorspronkelijk was voorgesteld om te worden beschermd als stadsgezicht bij Danszaal Gillade omwille van zijn socio-culturele waarde als getuige van het typische uitgaanskwartier dat de Hoogstraat tijdens het eerste kwart van deze eeuw was.

Deze zaal wordt echter niet verder genoemd in het beschermingsbesluit, maar het plan bij het besluit omvat wel deze zaal en ook de achtergelegen 'turnzaal'. De achtergelegen 'turnzaal' maakt echter deel uit van de evolutie van de ontwikkeling van de Rijksmiddelbare school op de site van het Theresianenklooster en heeft dus eerder een historische waarde, geen socioculturele waarde.

4.1.3 AANVULLENDE ERFGOEDWAARDEN

Vermits de site gelegen is in een vastgestelde archeologische zone (een zone waar er met hoge waarschijnlijkheid archeologische resten of sporen in de grond zitten). Vermits de inplanting van oude Theresianenklooster gekend door de opmetingsplannen van 1784, is er zeker ook een **archeologische waarde** van toepassing voor het gedeelte van het Theresianenklooster.

Er zijn een aantal waardevolle bomen aanwezig op de site welke onlosmakelijk verbonden zijn met de geschiedenis van de site. Deze exemplaren hebben een **landschappelijk waarde**.

4.2 ERFGOEDWAARDE GEBOUWEN

4.2.1 METHODOLOGIE

Deze waardebeoordeling evalueert de **exterieurelementen van de beschermde monumenten**. Er werd nagegaan aan de hand van zichtbare verbouwingssporen welke wijzigingen de gevels ondergingen en welke toevoegingen er zijn uitgevoerd. Deze wijzigingen werden kritisch bekeken en op deze manier wordt een waarde gegeven aan elk gebouwdeel en gebouwelement.

4.2.2 WAARDESTELLING

THERESIANENKLOOSTER

- Pontstraat 51:
 - Er is nog steeds een kern van de 17de-eeuwse vleugels (nr. 51) rond binnenkoer aanwezig, dus is de historische waarde nog aanwezig en hebben deze gebouwen een hoge erfgoedwaarde.
 - Ook de straatgevel met kalkstenen poortomlijsting en de rondbogengalerij, samen met de andere bak- en zandsteengebouwen zijn bewaard gebleven. De gebouwen op deze percelen hebben een hoge erfgoedwaarde.
 - De achtergelegen 'turnzaal/gymnase', waartegen het blok van de Gillade later is aangebouwd, maakt ook deel uit van de historische evolutie van dit gebouw en heeft dus ook een hoge erfgoedwaarde.
- Pontstraat 53:
 - De lijstgevel en het neoclassicistisch herenhuis zijn goed bewaard gebleven, dit pand heeft een hoge erfgoedwaarde.
- Pontstraat 55-57:
 - De lijstgevel en de kenmerken van het 19de-eeuwse herenhuis is goed bewaard gebleven, dit pand heeft dus ook een hoge erfgoedwaarde.

NEOGOTISCH HERENHUIS BETHUNE

Vermits de woning vrij gaaf bewaard is, heeft deze een hoge erfgoedwaarde.

DANSZAAL GILLADE

- Danszaal Gillade: Dit gebouw heeft een hoge en/of positieve erfgoedwaarde vermits het geheel nogvrij intact is bewaard gebleven en de recente restauratie het oorspronkelijk uitzicht van deze danszaal maximaal heeft hersteld.
- Zaal 't Amerikaantje: De indeling van deze zaal is nog altijd aanwezig in het gebouw, waardoor de socioculturele waarde bewaard is gebleven. Er dient benadrukt dat, in tegenstelling tot de architecturale mindere kwaliteiten, deze zaal geruime tijd veel bekender was als danszaal in het Aalterse dan de Gillade. Deze zaal dient gezien te worden als een voorbeeld van dergelijke danszalen uit die periode (en trouwens als enige overgebleven in haar genre). In deze zin dient een hoge waarde te worden gegeven aan dit gebouwdeel. Anderzijds is deze zaal duidelijk ondergeschikt aan en op architecturaal vlak van mindere kwaliteit/ eenvoudiger van uitwerking dan de Gillade. Op dit vlak heeft deze zone daarom eerder een indifferente erfgoedwaarde.
- Als geheel van beide danszalen samen: de omgeving van de Hoogstraat was decennialang hét sociaalbewogen uitgangskwartier van Aalst (meetings Daens en Anseele in deze zalen). Er waren in die tijd tientallen danszalen in deze buurt. Deze twee danszalen, naast elkaar gelegen, de ene wat volksier dan de andere, zijn nog één van de weinige overblijvende getuigen van dit belangrijk stuk geschiedenis van Aalst.

4.3 ERFGOEDWAARDE HISTORISCH INTERIEUR

4.3.1 METHODOLOGIE

Deze waardebeoordeling evalueert de ruimtes binnen de gebouwen ten opzichte van elkaar. Er werd nagegaan aan de hand van zichtbare verbouwingssporen welke ruimtes welke wijzigingen ondergingen en welke toevoegingen er zijn uitgevoerd. Deze wijzigingen werden kritisch bekeken en op deze manier wordt een waarde gegeven aan elke ruimte.

4.3.2 WAARDESTELLING

THERESIANENKLOOSTER

- Pontstraat 51-53: veel 17de-eeuwse interieurelementen zijn er niet aanwezig. Met uitzondering van de oude keukenvloer. Vermoedelijk zijn een aantal muren nog wel 17de-eeuws. Het interieur van nr. 53, vooral het gelijkvloers met trapzaal met marmeren vloer en houten bordestrap en de aansluitende lokalen is goed bewaard, hieraan wordt een hoge erfgoedwaarde toegekend. Op veel plaatsen is het niet duidelijk of de originele vloer en plafondbewerking nog aanwezig zijn. Deze werden aangeduid als elementen met hoge erfgoedwaarde als het vermoeden er is dat ze nog kunnen aanwezig zijn.
- Pontstraat 55-57: De indeling en de interieurafwerking is goed bewaard gebleven, dus algemeen een hoge erfgoedwaarde als voorbeeld van een interieur van een herenhuizen van begin 19de eeuw.

NEOGOTISCH HERENHUIS BETHUNE

Omwille van de vrij goed bewaarde neogotische interieurelementen heeft deze woning een hoge erfgoedwaarde.

DANSZAAL GILLADE

- Het interieur van de danszaal zelf heeft een hoge en/of positieve erfgoedwaarde vermits de belangrijkste elementen of origineel zijn of gereconstrueerd naar bestaand model. Nieuwe toevoegingen zijn in een eigentijdse vormgeving uitgevoerd en werden of positief (als ze de leesbaarheid verhogen) of indiffernt beoordeeld.
- In zaal 't Amerikaantje is nog weinig historisch interieur aanwezig. Enkel de ruimte van de cinemazaal met balkon is relevant. Indifferente erfgoedwaarde.
- 't Gymnase: het interieur van dit gebouw heeft nog weinig oorspronkelijke elementen bewaard. Enkel de ruimte-indeling van 1912 is behouden. Aan dit interieur werd hoofdzakelijk een differente erfgoedwaarde toegekend, sommige elementen werden negatief beoordeeld omdat ze eerder storend zijn.

4.4 SYNTHESEPLANNEN ERFGOEDWAARDEN

De erfgoedwaarde van de diverse gebouwoonderdelen zijn aangeduid op de syntheseplannen *in bijlage 4*:

- Bijlage 4A: erfgoedwaarde gebouwen op de site
- Bijlage 4B: grondplannen erfgoedwaarde

Het waardeoordeel is aangeduid met een kleurcode op de plannen en wordt weergegeven door 4 verschillende kleuren die een degradatie in hun oordeel bepalen van hoog naar laag en indiffernt.

Indien vermoed wordt dat erboven of onder de huidige afwerkingen zoals verlaagde plafonds, bekledingen, nog erfgoedelementen aanwezig zijn, is de vermoedelijke hoogste waarde aangeduid op de plannen.

ROOD: hoge monumentenwaarde: uiterst waardevol, deze elementen zijn van cruciaal belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. *Voor deze onderdelen is restauratie en conservatie gewenst. Ze worden bewaard in hun huidige toestand of gerestaureerd (storende verbouwingen verwijderen) naar een welbepaalde periode in de geschiedenis. Hierdoor wordt de ruimte maximaal geherwaardeerd.*

GEEL: positieve monumentenwaarde: waardevol, deze elementen zijn van belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. Hiertoe behoren o.a. ingrijpend gerestaureerde elementen (of volledig vervangen naar oorspronkelijk model) waarbij de erfgoedwaarde hersteld of behouden werd. *Voor deze onderdelen is behoud van de ruimtes wenselijk. Ingrepen en aanpassingen die nodig zijn voor het goed functioneren van het gebouw zijn mogelijk, maar met respect voor het originele gebouw.*

GROEN: negatieve monumentenwaarde: deze elementen doen afbreuk aan de bewaarde historische context. *Voor deze onderdelen is afbraak gewenst.*

BLAUW: indifferente monumentenwaarde: deze elementen hebben geen belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. Hiertoe behoren ook nieuwe ingrepen of toevoegingen die met respect voor de historische context zijn uitgevoerd. *Voor deze onderdelen is behoud niet essentieel, wijzigingen en/of vervanging zijn mogelijk.*

5 ONDERBOUWDE VISIE OP HET TOEKOMSTIG BEHEER

5.1 HOOFDDOELSTELLINGEN

Er werd een mastervisie opgemaakt voor de site om inzicht te verwerven in de mogelijke scenario's van de evolutie van het scholencomplex.

5.1.1 RUIMTE EN CAPACITEIT

In eerste instantie werd een plan van eisen opgemaakt, waaruit blijkt dat de gebruiker vooral nood heeft aan bijkomende en voldoende grote en comfortabele klaslokalen, een grote polyvalente ruimte en een optimaler gebruik van de bestaande gebouwen. Deze nood is reeds nu een feit maar zal zich in de toekomst nog meer manifesteren:

DE CAPACITEITSMONITOR

In het kader van de "capaciteitsmonitor" voor de schoolinfrastructuren van Stad Aalst is voor elke school (tegen 15 mei 2018) een inschatting gegeven naar de verwachte groei in het leerlingenaantal voor de komende 12 jaar (de periode waar een stijgend geboortecijfer genoteerd staat en er dus automatisch jaarlijks een groeiende leerlingeninstream te verwachten valt).

Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits gaf volgende verduidelijking: *"Meten is weten. De capaciteitsmonitor vervult een belangrijke signaalfunctie. Voor het eerst beschikken we over verfijnde prognoses over het aantal leerlingen in het basis- en secundair onderwijs in de dichte en verdere toekomst en krijgen we een inzicht in de omvang en de duur van mogelijke capaciteitstekorten. De leerlingencijfers zijn variabel in tijd en verschillen ook per locatie. Dat geeft aan dat flexibele gebruiksvormen van schoolgebouwen nodig zijn zoals bijvoorbeeld het promoten van huursubsidies en de multi-inzetbaarheid van schoolgebouwen. Deze capaciteitsmonitor zal ons helpen om verder gericht te investeren en de grote uitdagingen rond scholenbouw de volgende jaren doelgericht aan te pakken."*

Voor het Lyceum gaf deze denkoefening het resultaat dat het te verwachten leerlingenaantal in 2030 (2018 + 12) komt op ca. 800 leerlingen terwijl in het huidig schooljaar (2017-2018) ongeveer 575 leerlingen zijn ingeschreven. Dit betekent dat de komende periode jaarlijks een 20 leerlingen extra zullen schoollopen op deze site, en dus fysiek/theoretisch gezien, telkens een klasruimte meer te voorzien is in de gebouwen.

Het huisvesten van dit toenemend leerlingenaantal op de site is dus een hele uitdaging! Enkel de combinatie van enerzijds het herstructureren, herbestemmen en efficiënter gebruiken van het bestaande gebouwenbestand én anderzijds het strategisch inplanten van nieuwbouwwolumes zal hier een antwoord op kunnen bieden.

5.1.2 UITSTRALING

De school wenst bovendien meer uitstraling naar de omgeving/in het straatbeeld en benadrukt de eigenheid te willen behouden van een groene school te zijn met veel buitenruimte gecombineerd met de charme van het aanwezig historisch waardevol patrimonium.

Alle beschermde gebouwen op de site zijn geconcipeerd als gebouwen met toegang aan straatzijde. Doordat deze allemaal geïntegreerd zijn in de scholensite is slechts één straattoegang nog in gebruik en alle andere afgesloten. De toegang tot de lokalen/gebouwen gebeurt hoofdzakelijk via de achtergevels of via het ene gebouw naar het andere. De site is nogal afgesloten naar de straatzijde toe – de gebouwen zijn eerder gericht op het binnengebied.

5.1.3 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELING VAN DE SITE

De site behoudt zijn huidige bestemming als schoolcomplex, dat onderwijs voorziet voor leerlingen van de eerste, tweede en derde graad van het middelbaar onderwijs ASO.

De hoofddoelstelling van de mastervisie is het herstel/verbetering van de erfgoedwaarden van het aanwezige patrimonium met erfgoedwaarde, gekoppeld aan het praktische gebruik als school, door:

- De historische ankerpunten op de site, zijnde 1/ het voormalige Theresianenklooster met herenhuizen aan de Pontstraat, 2/ herenhuis Bethune en 3/ zaal de Gillade, hun erfgoedwaarde te herstellen en op functioneel vlak beter te integreren binnen het schoolcomplex.
- De verdere ontwikkeling van de scholensite te structureren volgens een masterplan met respect voor het aanwezige erfgoed.
- Het "herschikken" van de bestaande en vrije ruimte in functie van het bekomen van voldoende praktische (grootte, ligging, ...) klaslokalen.
- Het uitwerken van een betere organisatie van de circulatie.
- Daarnaast blijft de school vasthouden aan zijn pedagogische visie uitgeschreven in drie trefwoorden: "de drie K's" met name het Lyceum wil Kwaliteitsvol onderwijs aanbieden, met het Kind centraal, in een Kleinschalige setting. De aandacht voor 'compartimentering' enerzijds per graad (eerste graad apart) en anderzijds per belangstellingsgebied is blijvend om te vermijden een 'mastodontschoolgevoel' te creëren. De lyceumcampus moet een plek blijven waar het fijn is om school te lopen.
- De huidige tendensen van een groeiend leerlingenaantal, onderwijsvernieuwing en veranderende maatschappijvisies vragen om een hand in hand gaan van de historische elementen op de campus met frisse, open ruimten en alle nodige didactische mogelijkheden. De campus met zijn drie historisch waardevolle entiteiten wordt al een eeuw gebruikt voor onderwijs. De campus heeft echter nood aan aanpassingen naar de 21^e eeuw met de hieraan gekoppelde nieuwe onderwijsnoden maar mag hierbij zijn specifieke eigenheid niet verliezen.

Hierbij dient benadrukt dat de gebouwen van het lyceum gelegen zijn in de archeologische zone van Aalst. Deze afgebakende zone duidt de oudste historische stadskern van Aalst aan. **De kans op het aantreffen van archeologische restanten in de ondergrond is dan ook groot.** Reeds eerder werden archeologische toevalsvondsten geregistreerd in de Klapstraat en op de terreinen van het lyceum werden in 2007 tal van archeologische sporen aangetroffen (verwerken van de toen geregisterde gegevens in momenteel nog aan de gang). **In ieder geval zijn deze en eventueel nog ongekende restanten mee beschermd. Bij alle types van werken in de toekomst, waarbij er graafwerken of andere ingrepen in de bodem worden uitgevoerd, zal/moet de erfgoedconsulent archeologie worden gecontacteerd,**

Deze mastervisie betreft onderstaande items welke gebundeld zijn in een aantal syntheseschema's - zie bijlage 5. Het betreft volgende overzichten:

- Plan circulatiestromen – zie schema 5A
- Plan mogelijke ingrepen afbraak bestaande gebouwen en inplanting nieuwbouw volumes – zie schema 5B
- Plan groepering belangstellingsgebieden + zones (niet-) toegankelijk voor buitenstaanders – zie schema 5C
- Plan "ogen op school" – zie schema 5D
- Plannen met mogelijke verbeteringswerken bestaand patrimonium – 5E
- Plan en lijst waardevolle bomen – zie bijlage 3F

De site wordt geherstructureerd door het ontwikkelen van een duidelijk circulatiepatroon en stramien (bouwblokken langs de omliggende straten versus het binnengebied) - waarbinnen kan gebouwd, verbouwd of uitgebreid worden, welk een algemene kwaliteit dient te waarborgen met volgende kernpunten:

- De correcte inplantingen van nieuwbouvvolumes:
Er wordt aangeduid waar nieuwbouw en uitbreiding mogelijk is zonder de erfgoedwaarde van het bestaande erfgoed aan te tasten en zonder de open structuur van de site in te palmen. Dit geeft als voordeel dat de bestaande gebouwen kunnen ontlast worden, dat originele ruimte-indelingen in de monumenten kunnen hersteld worden en dat, waar nood is aan ruimte voor extra functies, een locatie kan worden gevonden. Bovendien kan hier veelal het probleem van een goede en veilige circulatie mee opgelost worden. Ook sanitair, stookplaatsen en ander technische ruimtes kunnen hierin een plaats vinden. Nieuwbouvvolumes worden gebouwd conform ALLE de geldende normen inzake energie, brandveiligheid, toegankelijkheid, oppervlaktewensen, ... Deze nieuwbouwelementen situeren zich bij voorkeur aan de rand van de site om zo het binnengebied te vrijwaren. Nieuwe ingrepen streven bovendien éénzelfde vormtaal na zodat het sitegevoel versterkt wordt. [Zie schema 5A en B.](#)
- De afbraak van minderwaardige volumes:
Hierdoor komen de verschillende monumenten terug tot hun recht daar waar deze bouvvolumes op een storende wijze ertegenaan of op een te korte afstand zijn toegevoegd. Er komt "ademruimte" op de site en bovendien geeft afbraak ervan de kans om plaats te maken voor mogelijke nieuwbouvvolumes. Gezien de betreffende volumes in gebruik zijn zal voor de functies hierin steeds een nieuwe locatie moeten worden gezocht. [Zie schema 5B.](#)
- Inzetten op het groen en de open ruimte op de site:
Het is kenmerkend voor de site dat de gebouwen rondom en op een vrij grote open ruimte zijn gesitueerd. Deze ruimte is deels verhard en deels met groen aangelegd waaronder een aantal vrij grote, oude bomen – [zie bijlage 3F](#). Deze eigenheid dient bewaard te worden, het binnengebied wordt maximaal open en groen gemaakt. Ondanks de grote verscheidenheid in het types aanwezige gebouwen kan de "Engelse tuin" fungeren als een link/verbindingselement ertussen. De tuin vormt een rustgevende, groene afscheiding tussen de gebouwen Bethune en paviljoenen, waar enkel de eerste graad gebruik van maakt, en de rest van de gebouwen. De recreatiezones voor de verschillende graden worden "omarmd" door groen.

Verdere elementen die een rol spelen in de ontwikkeling van de mastervisie:

- Het is een belangrijke visie van de school dat de leerlingen van de eerste graad min of meer gescheiden van de tweede en derde graad een plaats krijgen op de site.
- Er wordt gestreefd naar de indeling van de site in "belangstellingsgebieden" om de site structuur te geven. Daarnaast is een duidelijke scheiding tussen de zones waar in principe enkel leerlingen en personeel komen en zones waar ook buitenstaanders toegang verleend krijgen. [Zie schema 5C.](#)
- Het is wenselijk dat personeelsleden van verschillende aard verspreid op de site worden ondergebracht wat het gevoel van veiligheid onder de leerlingen versterkt en wat de school de kans geeft om betrokken te zijn in wat er leeft tussen de leerlingen. [Zie bijhorend schema 5D.](#) Deze "ogen-op-school" zijn ook een middel om tijdig vandalisme, pestgedrag en andere te signaleren.
- Het feit dat de school via 3 straten toegankelijk is (Pontstraat, Klapstraat en L Dhaeseleerstraat).
- De blijvende aandacht voor onderwijsvernieuwing waarbij voor de toekomst zal gestreefd worden naar de combinatie van "instructieruimten" (kleine specifieke groep) gekoppeld aan grote open ruimtes (grote gezamenlijke groep).

5.1.4 GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE

ALGEMEEN

Voor deze gebouwen wordt herstel/verbetering van de erfgoedwaarden nagestreefd gekoppeld aan de blijvende noodzakelijke functies en bruikbaarheid voor de school en dit door [Zie plannen bijlage 5E.](#):

- Maximaal herstel van de originele indeling van de gebouwen en van de oorspronkelijke vorm.
- Ruimtes/elementen met een hoge waarde worden behouden en gerestaureerd.
- Ruimtes/elementen met een lagere waarde aan te passen in functie van hedendaagse noden.
- Nieuwe ingrepen zullen steeds in een afwijkende, doch sobere en hedendaagse vormtaal worden ontworpen zodat ze harmonieus bij het bestaande passen en worden indien mogelijk reversibel uitgevoerd. Nieuwe toevoegingen dienen een meerwaarde te betekenen op architecturaal vlak en mogen geen concurrentie aangaan met het monument. De gebruikte materialen moeten verenigbaar zijn en in harmonie met het bestaande materiaalgebruik.
- Historisch materiaal wordt maximaal bewaard. Uitsluitend waar de functie is aangetast (waterdichting, stabiliteit, e.d.) of waar onherstelbare schade is ontstaan, wordt het onderdeel op een aangepaste manier hersteld of indien noodzakelijk vervangen. De keuze voor maximaal behoud van oorspronkelijk materiaal impliceert een keuze waarbij geen 'nieuw' uitzicht wordt beoogd.
- Onherstelbaar beschadigde elementen worden vernieuwd: waar vernieuwen onontbeerlijk is, wordt gekozen voor een nieuw element naar model van het bestaande en dit voor wat betreft de aard, het materiaal, de opbouw, de afmetingen, de profilering ... Voor deze elementen worden op basis van opmetingen in situ uitvoeringstekeningen opgemaakt.

SPECIFIEK

Volgend uitzicht wordt beoogd voor de gebouwen met erfgoedwaarde:

BESCHERMDE CLUSTER THERESIANENKLOOSTER

De vele verbouwingen, functiewijzigingen en het feit dat het blok bij origine uit verschillende entiteiten bestond hebben onder andere geleid tot een niet optimaal gebruik van de gebouwen. Een totaalvisie op dit bouwblok wordt ontwikkeld waarbij in de toekomst zo veel mogelijk de versnippering van de ruimtes die doorheen de jaren heeft plaatsgevonden wordt tenietgedaan en de originele ruimte-indelingen worden hersteld. Ook de algemene circulatie en vluchtroutes in dit bouwdeel zijn te herzien, eventueel mits het toevoegen van een nieuwe aanbouw langs de achtergevel.

Daarnaast zijn vele gevelelementen aan (dringende) restauratie toe waaronder niet in het minst het schrijnwerk.

Hieronder een opsomming van concrete situatie en mogelijkheden – hierbij de plannen nemen met gekleurde markeringen en opmerkingen:

Nr. 51

- Doorgang via de traphal nr. 53: dit is een tochtgat en vormt geen logische circulatie in dit deel. Onder andere moet je eerst door 'deel conciërgewoning' om dan op de speelplaats te belanden. Het is beter dit af te sluiten of op z'n minst zorgen dat de buitendeur aan de conciërgewoning dicht blijft. (Afsluiten is niet echt een optie als het kopieerlokaal in de portiersloge komt/zit.)
- Rechterdeel (vroegere portiersloge) naast de poort wordt slecht gebruikt: dit lokaal zou herbestemd worden als kopie/reprolokaal - wat met verbinding met conciërgewoning?
- Op de 1^e en 2^e verdieping is herindeling en herbestemming mogelijk – zie plannen.
- Conciërgewoning: deze is nu deels in zeer slechte staat, vooral lokaal O.25 en 1.23 zijn onbruikbaar in de huidige staat. Gecombineerd met de restauratie van de interieurs waardoor weer alle lokalen bruikbaar zouden worden, is het gebruik van dit bouwdeel te herbekijken. De verdere bestemming van alle lokalen tot een integraal administratief blok is hierin de denkpiste. In dit geval zou de conciërgewoning verhuizen naar huisnummer 57.
- Sanitair onder de rondbooggalerij (lokaal O.30) zou best een nieuwe locatie krijgen (wat was de historische plaats hiervan?). Hierdoor kan de gaanderij in ere hersteld worden. Dit is enkel mogelijk wanneer voor dit sanitair blok een nieuwe locatie beschikbaar is – eventueel in een nieuwe aanbouw tegen de achtergevel van de herenhuizen 53-55?

Achterbouw:

- 1.20: dit lokaal kan eventueel een nieuwe bestemming krijgen als archief (Let wel: is moeilijk toegankelijk) of indien dit op hetzelfde vloerniveau als 1.34 wordt gebracht (uitbreiding van dit lokaal?)
- Voor lokaal 1.34 de evacuatie én bereikbaarheid verbeteren via 1.20 naar naastliggende traphal met als voordeel: verwijderen van visueel storende noodtrappen aan achtergevel (balustrade trouwens te laag)
- 1.33 en 1.34: gang nodig of toch zeker een aparte toegang tot lokaal 1.34 zodat dit niet meer via lokaal 1.33 moet bereikt worden.
- 2.20: zolderlokaal: na definitief stabiliteitsherstel en/of consolidatie van dit bouwdeel (o.a. rotte balkkoppen) - een zwevende vloer aanbrengen op gelijk niveau van aanpalend zolder + doorgang maken i.f.v. evacuatie.

Nr. 53

Voorbouw:

- 1ste verdiep: mogelijkheid tot herindeling: verwijderen wand in traphal + stabiliteit trap nakijken (lokaal 1.09): de opgetreden verzakking dient geconsolideerd te worden.
- 2de verdiep: mogelijkheid tot herindeling: bestemming van de lokalen is niet duidelijk – lokalen met beperkte capaciteit t.g.v. veiligheid (evacuatie moeilijk en beperkte draagkracht vloeren).
 - ⇒ 2.14: leslokaal
- Rest van de lokalen zijn weinig geschikt door te kleine afmeting en / of slechte locatie (evacuatie), toegang beperkt (slechts een beperkt aantal personen toegelaten – evacuatie over de zolder van de kerk – een deel van de lokalen wordt niet gebruikt).
 - ⇒ Nieuwe trap naar zolder i.p.v. bestaande?
- 'Kerk': 1.17 en 1.18: samenvoegen tot 1 lokaal – verwijderen tussenwand (kaarten kunnen eventueel naar 1.20)
- 'Kerk': zolderniveau: is eventueel een functie te geven in combinatie met/als ondersteuning van de onderliggende en naastliggende lokalen – een polyvalente ruimte, een theatterruimte,
- Uitvoeren van verdere fasering van de dakwerken.

Nr. 55

- Toegang nr. 55 gebeurt voornamelijk via nr. 53 (onthaalruimte). Dit is geen logische circulatie en zorgt voor een slecht ruimtegebruik - alles is doorgang/circulatie.
- 1ste verdiep – 1.05 - badkamer: dit was vroeger vermoedelijk groot bordes en de ruimte is toch niet bruikbaar nu. Wanden verwijderen en bordes terug open maken heeft de voorkeur – herstel originele indeling idem indeling gelijkvloers.
- 1ste verdiep – archief lokaal 1.06: onderbrengen op een andere locatie en deze ruimte, na vergroten door weghalen muur cf. bovenstaande = ruimte-indeling gelijkvloers doortrekken, herbestemmen als leslokaal?
- 2de verdiep – 2.07- ruimte boven badkamer: nu geen bestemming, in slechte staat – vergoten cf. voorstel 1^e verdiep – ruimte-indeling van gelijkvloers doortrekken.
- 2de verdiep – ruimte boven archief: wordt leslokaal vanaf 09/2017.
- 2de verdiep 2.09 - toegang evacuatietrap: leslokaal vanaf 09/2017?
- Zolder kan niet gebruikt worden want moeilijk toegankelijk (nieuwe trap is nodig want huidige trap voldoet niet) en is niet geïsoleerd (zoldervloer is geïsoleerd, zonder loopvloer).

Nr. 57

- Nr. 57 is nogal afgesloten van de rest van de gebouwen. In een mogelijke denkplaatse om huisnummer 51 verder te bestemmen als een integraal administratief blok zou de conciërgewoning kunnen een nieuwe locatie krijgen in dit bouwdeel.
- Gebruik gelijkvloers lokaal aan straatzijde als "kot van de zesdes" is geen goede functie wat betreft de uitstraling als school naar buiten toe.

- Lokalen 1.02 en 2.02 kunnen bereikt worden via de trap nr. 55 én trap nr.57 (naar buitendeur naar “zonneput”)
- Lokaal 2.03 wordt gebruikt als archief/museum.
- Zolder wordt niet gebruikt.

HUIS BETHUNE

- De kelderruimte wordt niet optimaal benut – een groot deel van de kelder is ondanks de ligging voldoende hoog en krijgt vrij veel daglicht waardoor een ondergeschikte/ondersteunende functie hier zou kunnen ondergebracht worden. Archief indien vocht onder controle kan gehouden worden?
- Het deel van de kelderruimte onder de doorgang (-1.02) is onbruikbaar: puin, vocht, poutrelles ingeroest, ...
- De diensttrapzaal wordt niet benut voor dagelijks gebruik, wel als evacuatietrap.
- Onderzoek naar de mogelijkheid om de veranda en het aanpalende lokaal samen te nemen.
- Mogelijkheid tot herindeling van de ruimte op de verdieping in functie van de optimalisatie van het gebruik.
- De zolder is een grote ruimte, maar niet echt bruikbaar gezien de beperkte toegankelijkheid (en brandveiligheid?). De school zou graag gebruik maken van deze ruimte.
- Uitvoeren van stabiliteitswerken op de zolders.
- Er is ademruimte nodig op het gelijkvloers – het programma is zwaar voor de beschikbare ruimte.
- Er zit een niveauverschil met tuin en het klaspaviljoen staat te dicht bij de achtergevel.
- Chillbib = storende aanbouw (aan achtergevel lokaal 0.02) welke is af te breken van zodra een nieuwe locatie is gevonden voor deze functie.
- Er is een tekort aan 4 grote vaklokalen, een bib, 3 grote nieuwe ruimtes – waar plaats geven? Zolder of buiten het gebouw?

BESCHERMDE CLUSTER GILLADE

- Algemeen:
 - De 3 gebouwen (de Gillade, t’Amerikaantje en de Gymnase) zijn in oorsprong afzonderlijke gebouwen met elk hun specifieke functie.
 - Exploitatie: het behoud van de publieke functie als schouwburg is wenselijk. Zoals in het verleden reeds gebeurde, veranderen de noden met de tijd. Er moeten mogelijkheden openblijven om aan deze noden tegemoet te komen. In de toekomst wil men de relatie tussen het gebouw en zijn omgeving vergroten. Hierbij moet steeds uitgegaan worden van het maximaal behoud van de erfgoedwaarden.
 - De gebruiksmogelijkheden van deze cluster van gebouwen voor de school moeten grondig worden vergroot. Op dit moment zijn er te veel hinderlijke aspecten waardoor het gebruik wordt beperkt: akoestiek, indelingen te groot/niet indeelbaar versus te klein (verouderde infrastructuur), slechte circulatie, daglichttoetreding, ... Een combinatie van ingrepen (weghalen enerzijds en toevoegingen anderzijds + comfortverbetering) in de bestaande gebouwen met een strategisch gepositioneerde en ontworpen aanbouw moet hierop een antwoord geven.
 - Er moet gezocht worden naar een oplossing zodat het geheel niet enkel kan functioneren voor de school maar dat ook buitenschoolse activiteiten kunnen georganiseerd worden. Hiertoe dienen de lokalen van Gillade, de turnzaal, Amerikaantje, bijgebouwen en aanpalende te worden herzien. Er wordt hierbij gestreefd naar een grote polyvalente ruimte met grote openingen en zicht naar de tuin. Er dient een toegang voorzien te worden vanuit de L.Dhaeseleerstraat voor buitenschoolse activiteiten. We werken naar een “brede school”, een school die ook naast de schooluren goed functioneert en iets betekent voor de buurt.
 - Publieke toegankelijkheid: Integrale toegankelijkheid wordt nagestreefd, zeker als het gebouw ook naschool meer zou gebruikt worden (voorstelling, concert, catering, ...).

- Idee om de studie uit te breiden enerzijds wat betreft de ruimte (lokaal te klein) maar ook wat betreft de invulling van “randactiviteiten” bij de studie. De studie is in de toekomst niet enkel meer “aan een bankje zitten en naschoolse taken uitvoeren” maar is ook ontspannen: lezen, fysieke activiteiten, spel, muziek, cultuur, chillen ...
- Gillade:
 - Behoud van de huidige toestand van de Gillade gezien het pand reeds met respect voor de erfgoedwaarden gerestaureerd is: onderhouden en instandhouden van de erfgoedwaarden.
 - Zaal Gillade: optie te overwegen om een aanbouw toe te voegen langs de zijgevels mits respect voor/integratie van de aanwezige waardevolle bomen.
 - Multifunctioneler maken van de ruimte en verhogen van de inzetbaarheid van de ruimtes voor de school door het voorzien van verplaatsbare tussenwanden en het verbeteren van de akoestiek door de inbreng van geluidsdempende materialen.
- 't Amerikaantje + aanbouwen:
 - 't Amerikaantje is niet echt geschikt als turnzaal met sanitair en kleedkamers. Het gebruik van de ene ruimte beperkt het gebruik van de andere.
 - De oorspronkelijke functie als turnzaal voldoet niet meer waardoor de leerlingen van de school buiten de schoolsite gaan turnen. En andere locatie vinden op de site is momenteel niet mogelijk noch in de toekomst vrij onwaarschijnlijk. Het gebouw is erg gesloten naar de straatzijde toe. (achterzijde = voorzijde).
 - Blijft CV-lokaal en magazijn behouden op de huidige plaats? Kan dat verplaatst worden? Dit CV-lokaal voorziet ook de lokalen aan de overzijde van de speelplaats van warmte wat erg onlogisch is – er gaat veel warmte verloren door de grote afstanden en de slecht geïsoleerde circuits. Op termijn is ook voor dit aspect een oplossing nodig, los van het evalueren van de huidige locatie van dit lokaal.
 - Optimaliseren van het gebruik van het gehele bouwblok door de aanpak van de aanpalende lokalen - in het “Amerikaantje” en de bijlokale zijn ingrepen mogelijk of vervangbouw ter hoogte van de kleine ruimtes aan de zijgevel. Hierbij zou de relatie met de tuin van de campus moeten vergroot worden, de circulatie verbeterd en er meer daglichttoetreding moeten gecreëerd worden. De balkonzone is herop te waarderen.
 - Momenteel aanbouwen opzij: stooklokaal voorziet Gillade alsook een deel van het klooster van verwarming. Dit is niet logisch en niet energetisch efficiënt (strook van de speelplaats ontdooit daar waar leidingen lopen). Bovendien is het dak lek – dringend aan te pakken m.a.w. Visie is sowieso op termijn afbreken. Magazijn-gedeelte? Zone voor nieuwbouw zowel in de strook langs de straat als langs de zijgevel zijn mogelijke opties.
- Gymnase (huidige studie met leslokale)
 - Studielokaal (gelijkvloers) is te klein – uitzoeken van de mogelijkheid tot het vergroten van deze ruimte of het herbestemmen van deze functie.
 - Lokale 1.03 en 1.02 kunnen, in eerste instantie, een groot lokaal worden mits afbraak van de tussenmuur. Ook de andere tussenmuren kunnen, eventueel later, in principe afgebroken worden om de ruimte te vergroten in functie van een herbestemming.

5.2 NEVENDOELSTELLINGEN

5.2.1 SITE/ BINNENGEBIED

- De vrije ruimte tussen de gebouwen, al dan niet verhard, zal verder gebruikt worden als ontspannings- en ontmoetingsplek voor de gebruikers maar ook wordt deze verder ingezet als een educatief project (= “buitenklassen”).
- De nodige inspanningen zijn te voorzien in functie van het onderhoud van de aanleg en de beplanting.
- In functie van de “open klassen” worden unieke Belgische fruitrassen, inheemse struiken en bomen aangeplant.

5.2.2 GEBOUWEN

De nevendoelestellingen omvatten de beheersdoelstellingen die nodig zijn om de gebouwen in regel te stellen met de regelgevingen en de beleidsdoelstellingen waaraan een scholencomplex dient te beantwoorden.

- Exploitatie:
 - ⇒ Site: Optimaliseren van het gebruik van de site door clustering van functies: eerste versus tweede en derde graad, administratie en ondersteunende functies en de grotere volumes: polyvalente zaal, refter, studie, ...
 - ⇒ Historisch waardevolle ruimten en gebouwen: alle ruimtes krijgen een invulling binnen de schoolfunctie, met als gevolg dat ze onderhouden zullen worden. De (nieuwe) functie overschrijdt de draagkracht van de ruimte of het gebouw niet.
- Publieke toegankelijkheid: Integrale toegankelijkheid wordt nagestreefd, ook in de historisch waardevolle gebouwen. Er zal telkens zo veel mogelijk getracht worden aan de geldende regelgeving te voldoen weliswaar met randvoorwaarden opgelegd door het historisch karakter van de gebouwen. Zoals eerder gesteld kunnen nieuwbouw-toevoegingen of het aanpassen van architecturaal minderwaardige ruimtes worden ingezet om dit doel te bereiken.
- Brandveiligheid: Bij de restauratie wordt maximaal beantwoord aan de basisnormen brandveiligheid: compartimentering en evacuatie, ... Waar de eisen niet altijd toepasbaar zijn vermits het een beschermd monument betreft, worden afwijkingen en alternatieven gezocht in samenspraak met de bevoegde brandweerdiensten.
- Energieprestatie: In de historisch waardevolle gebouwen wordt de buitenschil waar mogelijk thermisch verbeterd, o.a. isolatie van daken en buitenschrijnwerk ... De technische installaties worden aangepast of vernieuwd i.f.v. energiebesparing. Het kenmerkend buitenaanzicht mag hierbij niet aangetast worden. Origineel schrijnwerk moet indien mogelijk maximaal bewaard blijven. De stookplaatsen worden gedecentraliseerd per bouwblok. Gezien het uitgebreid patrimonium zullen deze werken gefaseerd en gestaag worden uitgevoerd in volgorde van noodzaak.

5.2.3 ALGEMENE OPMERKING GEBOUWEN KLOOSTER EN HERENHUIZEN, HUIS BETHUNE EN DE GYMNASIE

- Er zijn heel veel zolderruimtes welke niet worden gebruikt en welke de school de mogelijkheid zouden kunnen geven om extra functies (grote, polyvalente ruimtes) in onder te brengen. Het gebruik van deze zolders als extra lokalen is echter niet evident door de moeilijke toegankelijkheid en stabiliteit. Geen enkele hoofdtrap loopt door naar de zolder, laat staan dat er mogelijkheid is tot een alternatieve route voor evacuatie. Deze ruimtes bruikbaar maken vergt zeer veel aanpassingen en een hoge kostprijs. In het geval dit zou overwogen worden voor sommige zolders is dit sowieso te bespreken met de Brandweer.
- De trappen in het gebouw zijn niet aangepast aan grote groepen leerlingen. Ook daarom is een visie i.v.m. circulatie algemeen binnen de site en de toegangen versus evacuatiemogelijkheden van de gebouwen belangrijk.

5.3 FINANCIERING

De financiering van het globale masterplan voor de Lyceumsite is opgevat als een gemengde financieringsvorm waarin voorgesteld wordt dat de diverse betrokken overheden (Onroerend Erfgoed, Agion, ...) en het Lyceum/de Scholengroep elk hun eigen, specifieke verantwoordelijkheid dragen.

Gezien de Scholengroep afhangt van de Vlaamse Overheid, heeft deze een begrotingsplicht en zullen alle budgetten moeten worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de Scholengroep. Van zodra deze budgetten, gemotiveerd door de inhoud van dit beheersplan en de groeiende noodzaak tot het uitvoeren van werkzaamheden, beschikbaar worden gemaakt zal een maximale bijkomende/gekoppelde subsidiëring bekeken worden.

Het Lyceum zal hierbij zo veel mogelijk een beroep doen op het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid. De opmaak van het beheersplan met bijhorende beheersvisie en maatregelen is een eerste aanzet hiertoe. Alle beschreven ingrepen zijn verder uit te werken en te concretiseren. Ook een raming en concrete planning is verder uit te werken.

Volgens de **huidige wetgeving** kan beroep gedaan worden op enerzijds:

De standaardprocedure

Deze vorm van subsidiering is, volgens de huidige wetgeving, mogelijk voor kleinere uitvoeringsdossiers (restauratiewerkzaamheden ter waarde van 25.000 euro waarvan 60% subsidies) en dit per boekjaar telkens voor werken aan het exterieur versus het interieur.

Dit is van toepassing: in de eerste plaats voor het uitvoeren van urgente werken (bij voortschrijdende schade en veiligheidsrisico's) en aanvullend voor kleinere, periodieke onderhoudswerken.

Gezien op de site drie aparte beschermde entiteiten aanwezig zijn, is dit voor elke entiteit apart van toepassing.

Anderzijds kan beroep gedaan worden op:

De bijzondere procedure

Dit van toepassing voor grotere restauratieve werken in omvang. Deze procedure zal vooral van toepassing zijn voor grote zones die aan restauratie en/of onderhoud toe zijn (bv. gevels, daken ed.).

OPGELET: deze wetgeving is onderhevig aan veranderingen en dient telkens op het moment van de opmaak van een eventueel dossier worden nagekeken.

6 BEHEERSMAATREGELEN EN WERKZAAMHEDEN

6.1 BEHEERSMAATREGELEN

6.1.1 GEBOUWEN ZONDER ERFGOEDWAARDE

- Afbraak van 'minderwaardige' bouwvolumes (met als voorwaarde dat voor de inpandige functies een nieuwe locatie is gevonden en de budgetten voor eventuele noodzakelijk ingrepen beschikbaar zijn).
- Realisatie van nieuwe bouwvolumes cf. het masterplan.

6.1.2 GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE

ALGEMEEN

De prioriteiten-volgorde voor de planning van de werken in en aan de gebouwen is als volgt:

1. Stabiliteit + dringende instandhouding;
2. Waterdichtheid van de buitenschil;
3. Maatregelen energie en aanpassingen veiligheid, brand, toegankelijkheid en andere wetgeving;
4. Reorganisatie en herbestemming bestaande en nieuwbouw = trachten een antwoord te bieden op het groeiend leerlingenaantal dat de komende decennia te verwachten is.
5. Grondige restauratie buitenschil en interieurs.

Op lange termijn: noodzakelijke structurelere ingrepen:

- Huis Bethune: afbraak paviljoen en chillbib indien er renovatiewerken nodig zouden zijn en kiezen voor nieuwbouw op dat moment – extra ruimte nodig op een andere locatie?
- Afbraak sanitair onder rondbooggalerij – waar wordt dit erna ondergebracht?
- Ingrepen m.b.t. de circulatie - kan misschien al op kortere termijn verbeteren?
- Nieuwbouw aan de randen van de site: dit geeft een ontlasting van de bestaande gebouwen en laat een betere invulling toe.
- 't Amerikaantje: afbraak stookplaats en magazijn mogelijk? Openwerken gevel naar tuin toe – meer contact met de rest van de school of aanbouw?

SPECIFIEK

Detail hierbij is te zien in de lijst werkzaamheden bijlage 6.

Deze lijst is opgesteld op basis van huidige inzichten in het gebruik (hinderlijke situaties en veiligheid) en de gekende toestand van de gebouwen (voortschrijdende schade) op dit moment. Aan de hieruit volgende lijst van noodzakelijke ingrepen is een provisoire volgorde gegeven.

Deze planning is te koppelen aan de mogelijkheid voor maximale subsidiëring door Onroerend Erfgoed en / of andere instanties en het vrijmaken van budgetten door de Scholengroep. Wat betreft de subsidiëring door Onroerend Erfgoed is ervan uitgegaan dat er wordt gestart met het opstellen van dossiers volgens de standaard procedure om de inzet van eigen middelen gaandeweg te kunnen garanderen en toch een antwoord te geven aan een aantal urgent uit te voeren maatregelen. Op langere termijn ... kan bekeken worden om algemene restauraties uit te voeren via de bijzondere procedure.

Kort omschreven hieronder een globale opsomming van de voorziene werken.

EXTERIEUR

- Urgentiewerken gevels en daken.
- Onderhoudswerkzaamheden gevels en daken.
- Thermisch verbeteren van de buitenschil. Het isoleren van daken en vervangen van buitenschrijnwerk zijn mogelijk in zoverre ze geen afbreuk doen aan de erfgoedwaarden.
- Om de gebouwen optimaal te kunnen onderhouden worden zolders en daken eenvoudig en veilig bereikbaar gemaakt en worden veiligheidsvoorzieningen aangebracht.
- Verwijderen van de latere storende toevoegingen welke weliswaar meestal een dagelijkse en onmisbare functie hebben en dus gelijktijdig een nieuwe locatie/invulling moeten krijgen.
- Algemene restauratie gevels en daken.

INTERIEUR

- Urgentiewerken interieur.
- Onderhoudswerkzaamheden interieurs.
- Maximaal herstel van de originele indeling van de gebouwen en optimalisatie van het ruimtegebruik.
- Ingrepen in functie van het gebruik, sanitaire en technische installaties, brandveiligheid, ... met respect voor het gebouw.
- Verwijderen van de latere storende toevoegingen welke weliswaar meestal een dagelijkse en onmisbare functie hebben en dus gelijktijdig een nieuwe locatie/invulling moeten krijgen.
- Algemene restauratie interieurs.

6.1.3 SITE

- De organisatie van de site:
 - ⇒ Gebruik van de gebouwen verbeteren door herlokalisatie van functies waar mogelijk.
 - ⇒ Openheid en dynamiek creëren naar de straat toe en de straatgevels opwaarderen (aanpak schrijnwerk, gevelbepleistering terug aanbrengen, ...). De functies gesitueerd op het gelijkvloers zij te herbekijken in dit opzicht.
 - ⇒ Door kleinere ingrepen het ruimtegebruik verbeteren.
- Elke ingreep op de site dient te kaderen binnen een ruimtelijke visie voor het geheel.
- Nieuwbouwwolumes kunnen worden toegevoegd indien met volgende voorwaarden rekening wordt gehouden:
 - ⇒ Gebruik van een sobere vormgeving welke door het eigen karakter niet in concurrentie gaat met het aanwezige bouwkundig waardevol erfgoed.
 - ⇒ Het materiaalgebruik moet afgestemd worden op de omgevende gebouwen waaronder het historisch patrimonium.
 - ⇒ Alle toekomstige ingrepen hebben een uniforme hedendaagse stijl waardoor de verschillende elementen werken als verbindende factor op de gehele site.

6.2 LIJST WERKZAAMHEDEN

Zie bijlage 6.

7 MANIER EN TIJDSTIP VAN OPVOLGING

7.1 OPVOLGING VAN DE GEPLANDE WERKEN

A.1/ GEBOUWEN SITE LYCEUM AALST

- Voor alle werkzaamheden aan de beschermde gebouwen geldt dat, indien geen omgevingsvergunning nodig is, een toelating tot uitvoering van de werken door het Agentschap Onroerend Erfgoed noodzakelijk is.
- Om de bewaringstoestand van de gebouwen te kunnen opvolgen, zullen periodieke inspecties gebeuren waarbij de bewaringstoestand van de gebouwen ter plaatse wordt onderzocht:
 - ⇒ Gebouwen in slechte staat: tweejaarlijks
 - ⇒ Gebouwen in goede staat en geen werkzaamheden gepland (reeds gerestaureerde elementen): 5-jaarlijks
- Deze periodieke inspecties gebeuren:
 - ⇒ Voor de beschermde monumenten door Monumentenwacht (of een gelijkwaardige dienstverlener).
 - ⇒ Voor de waardevolle gebouwen door een aangestelde van de eigenaar/het lyceum.
- Van deze inspecties wordt een goed gedocumenteerd toestandrapport opgemaakt van de vaststellingen en aanbevelingen waarin volgende zaken aan bod kunnen komen:
 - ⇒ Omschrijving huidige toestand.
 - ⇒ Is er achteruitgang merkbaar?
 - ⇒ Zijn er dringende interventies nodig?
 - ⇒ Welke werken worden op korte/ lange termijn aangeraden?
- Van alle werkzaamheden die vermeld zijn in de lijst en die worden uitgevoerd in de looptijd van het beheersplan wordt een verslag of voortgangsrapport opgemaakt. Dit verslag wordt opgemaakt door de architect die de werken begeleid en bezorgd aan de Erfgoedconsulent ten laatste 6 maanden na beëindiging van de werken.

7.2 OPVOLGING VAN DE DOELSTELLINGEN

B.1/ GEBOUWEN SITE LYCEUM AALST

Tweejaarlijks zal een evaluatie gebeuren van de beheersdoelstellingen gekoppeld aan het masterplan door een speciaal daarvoor samengestelde werkgroep (= een groepje personen die op analoge wijze als nu, voor de opmaak van het beheersplan, betrokken zijn bij de school), waar een vertegenwoordiger van elk aspect deel van uitmaakt.

Volgende elementen worden geëvalueerd:

- Inhoudelijke controle van het masterplan
 - ⇒ Voldoet het masterplan nog aan de vraag of dringen zich aanpassingen op?
 - ⇒ In het tweede geval: wat is de reden?
- Controle van de financiële haalbaarheid
 - ⇒ Kan de planning gehaald worden in relatie tot de beschikbaarheid van budgetten
 - ⇒ Worden (dienen) sommige werken uitgesteld (te worden) omwille van beperkte budgetten VERSUS de invloed van subsidies, eigen middelen, Agion, ...
- Controle van de vooropgestelde planning
 - ⇒ Werd de planning gehaald het voorbije jaar?
 - ⇒ Redenen vertraging?

Van deze evaluatie zal een verslag verzonden worden aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

